

Urinaire incontinentie

Dr Lucas Landen

Functionele & reconstructieve Urologie - Bekkenbodern

Urologie ZAS (campus Sint-augustinus/Sint Vincentius/Hof ter Schelde

LOC-huisartsen

23/02/2026

ZIEKENHUIS *aan*
de STROOM

In 2023, the total economic burden of Urinary Incontinence in Europe is estimated at nearly €40 billion.

If no action is taken, the total economic burden of UI in Europe is estimated at €318 billion in 2030.

urologyweek.org

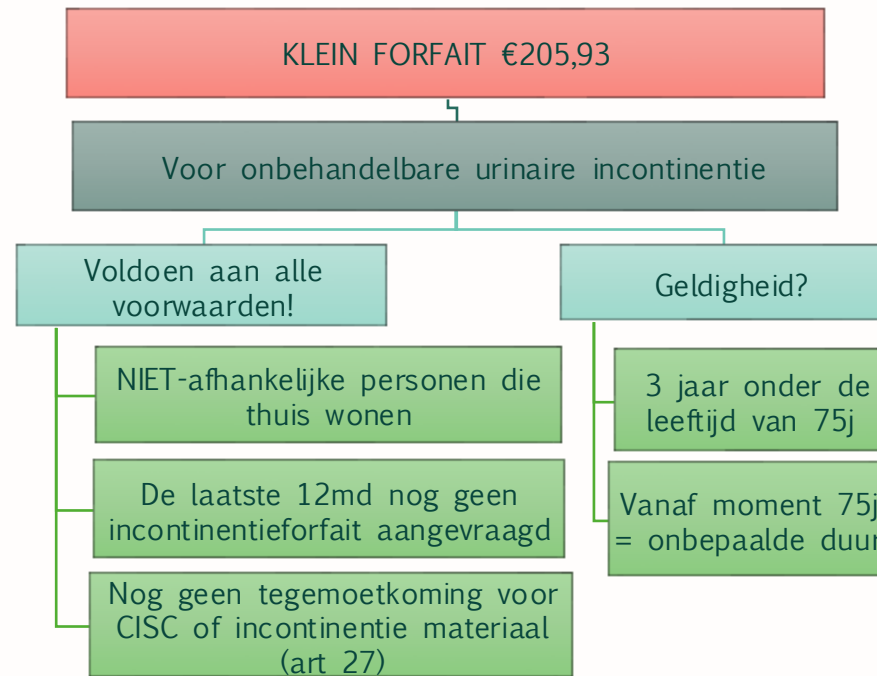
#urologyweek

UROLOGY WEEK 2023
24-30 SEPTEMBER

Economische impact

- ~400.000 Belgen getroffen door incontinentie waarvoor nood tot opvangmateriaal
- Totale zorgkosten: >1 miljard euro/jaar
- Incontinentieforfait: partiële compensatie via RIZIV: [forfait onbehandelbare incontinentie](#)

- Out-of-pocket kosten voor patiënten blijven hoog

Fysieke en mentale gevolgen voor de patient

Fysieke Gevolgen

- Huidirritatie en infecties
- Beperking fysieke activiteit
- Slaapstoornissen
- Risico op vallen
- Seksuele disfunctie

Psychosociale Gevolgen

- Schaamte, negatief lichaamsbeeld en stigmatisering
- Sociale isolatie
- Angst en depressie

Incontinentie: Mannen vs Vrouwen

Mannen

- Prevalentie: 3-15% (neemt toe met leeftijd)
- Meest voorkomend: overloopincontinentie, iatrogeen
- Prostaat speelt centrale rol

Vrouwen

- Prevalentie: 25-45% (>40% bij 70+)
- Meest voorkomend: stressincontinentie post-partum, urgency-incontinentie post-menopauzaal
- Zwangerschap & bevalling
- Hormonale veranderingen (menopauze)

Mindervaliden

- Prevalentie: 30-90%
- Ten gevolge van onderliggende neurologische aandoening
- Mobiliteitsbeperking om WC te bereiken
- Evolutief doorheen het leven

Incontinentie: Mannen vs Vrouwen

Mannen

- Prevalentie: 3-15% (neemt toe met leeftijd)
- Meest voorkomend: overloopincontinentie, iatrogeen
- Prostaat speelt centrale rol

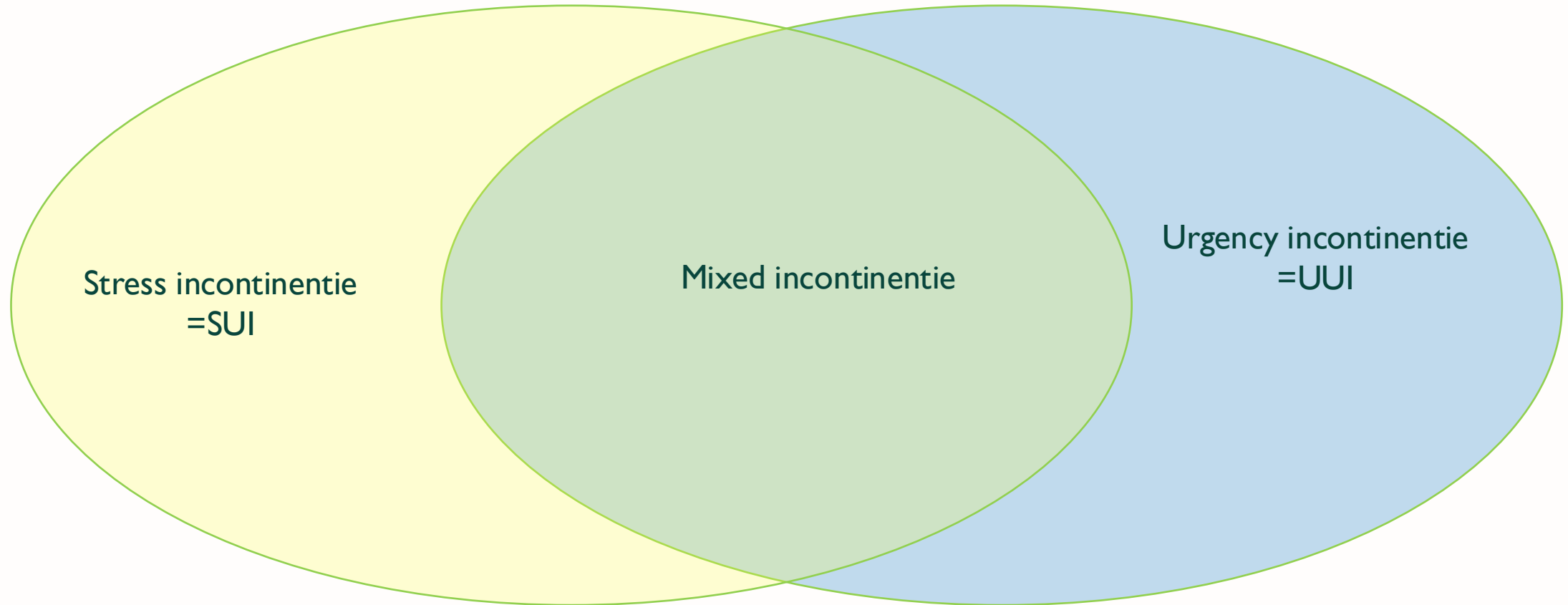
Vrouwen

- Prevalentie: 25-45% (>40% bij 70+)
- Meest voorkomend: stressincontinentie post-partum, urgency-incontinentie post-menopauzaal
- Zwangerschap & bevalling
- Hormonale veranderingen (menopauze)

Mindervaliden

- Prevalentie: 30-90%
- Ten gevolge van onderliggende neurologische aandoening
- Mobiliteitsbeperking om WC te bereiken
- Evolutief doorheen het leven

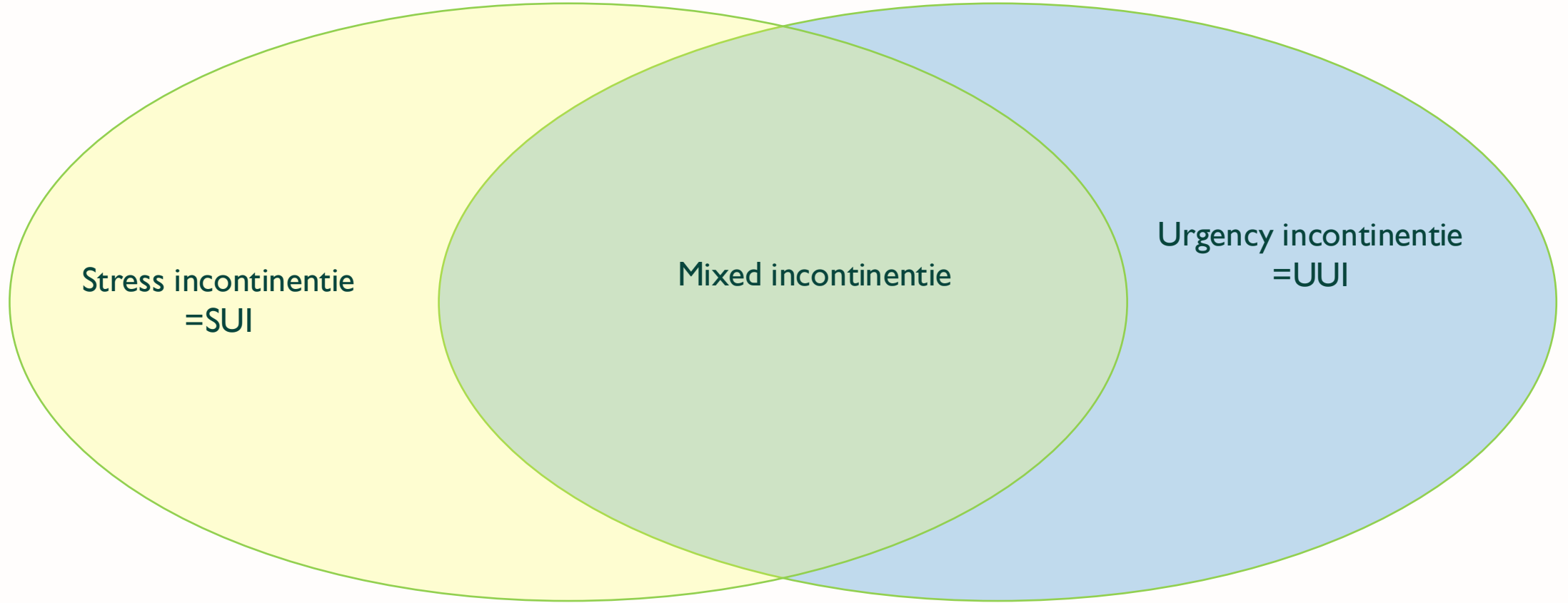
Types van incontinentie

Definities, cfr ICS (international continence society)

- **Stressincontinentie (SUI)** het onwillekeurige urineverlies bij inspanning, hoesten, niezen of lachen. Het treedt op wanneer de druk in de blaas hoger wordt dan de weerstand van de sluitspier, vaak door een zwakke bekkenbodem.
- **Urgency-incontinentie (UUI)** gedefinieerd als het onwillekeurig urineverlies dat gepaard gaat met, of direct wordt voorafgegaan door, een plotselinge, dwingende, niet uitstelbare aandrang om te plassen. Het is een vorm van incontinentie die vaak samenhangt met een overactieve blaas (OAB).

Types van incontinentie

Anamese

voorgeschiedenis

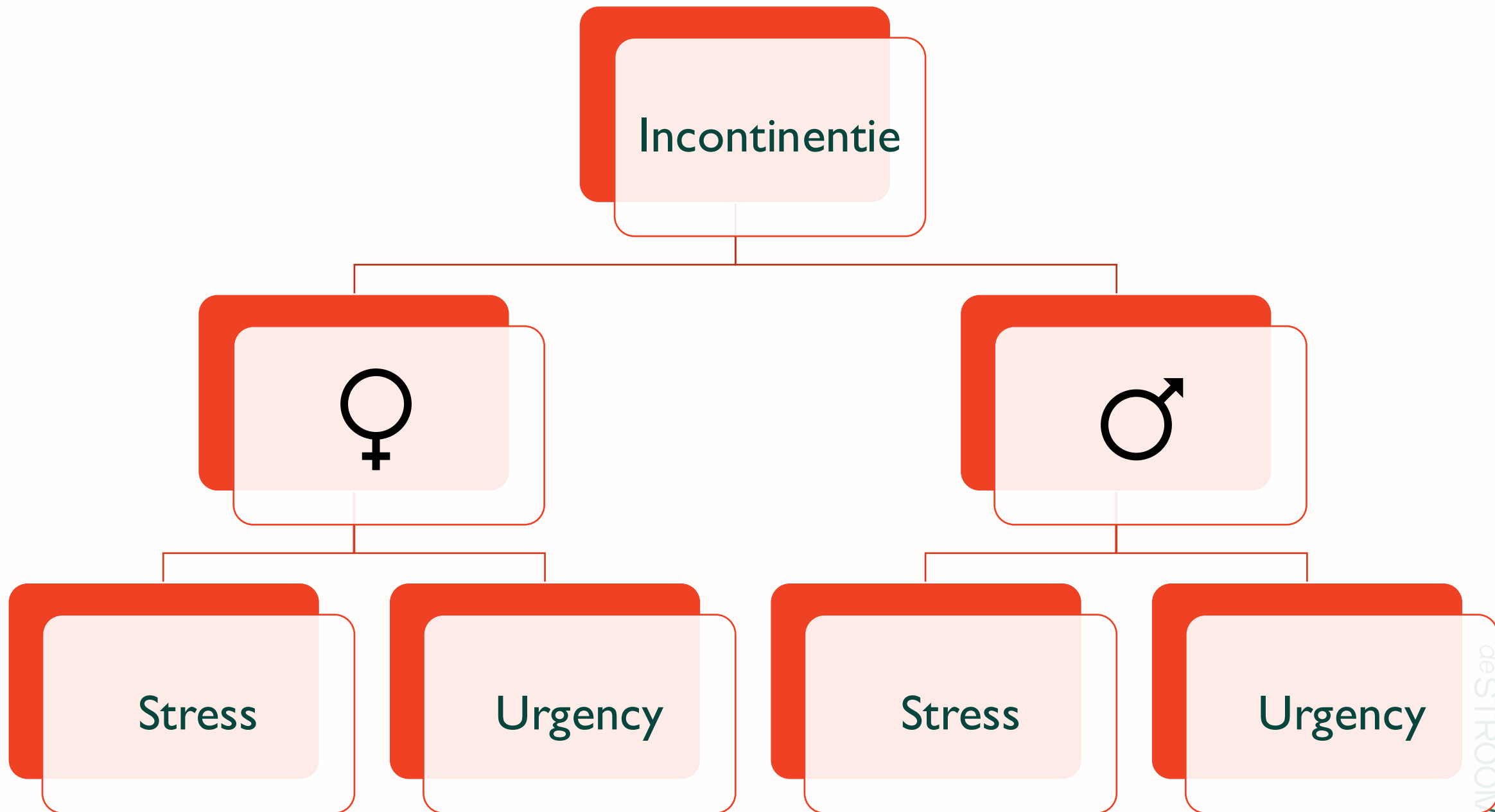
Medicatie

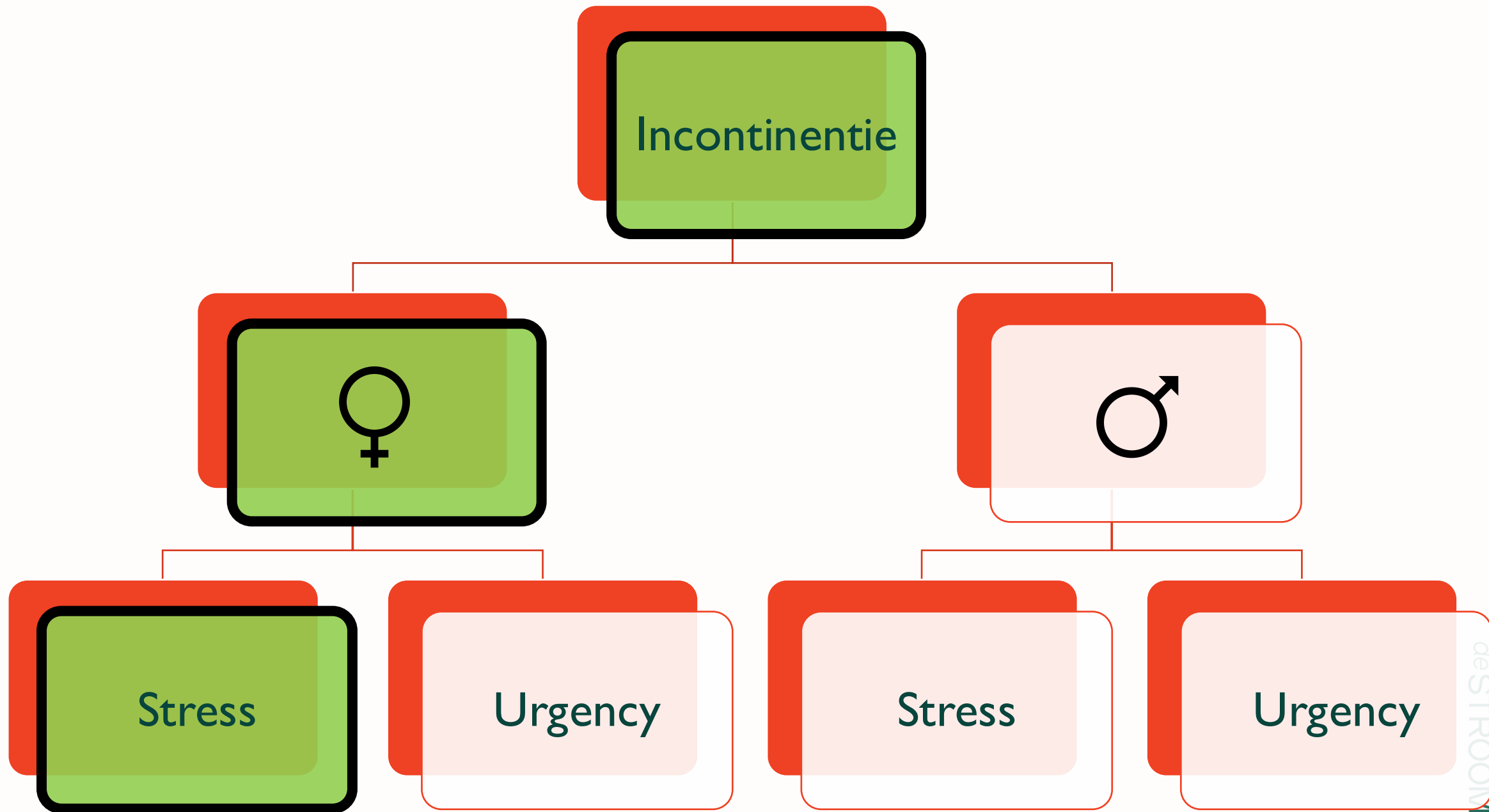
Mictiedagboek

Urine sediment

Klinisch onderzoek

Post mictioneel residu

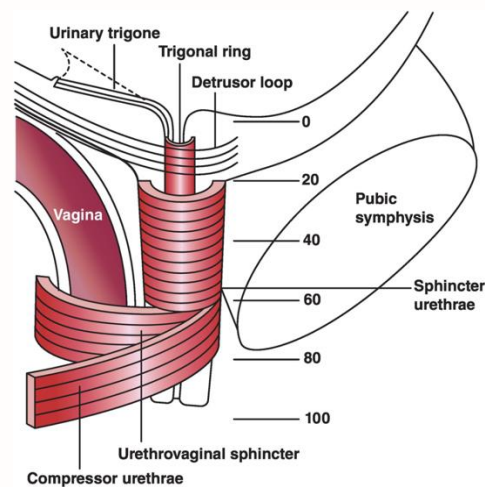

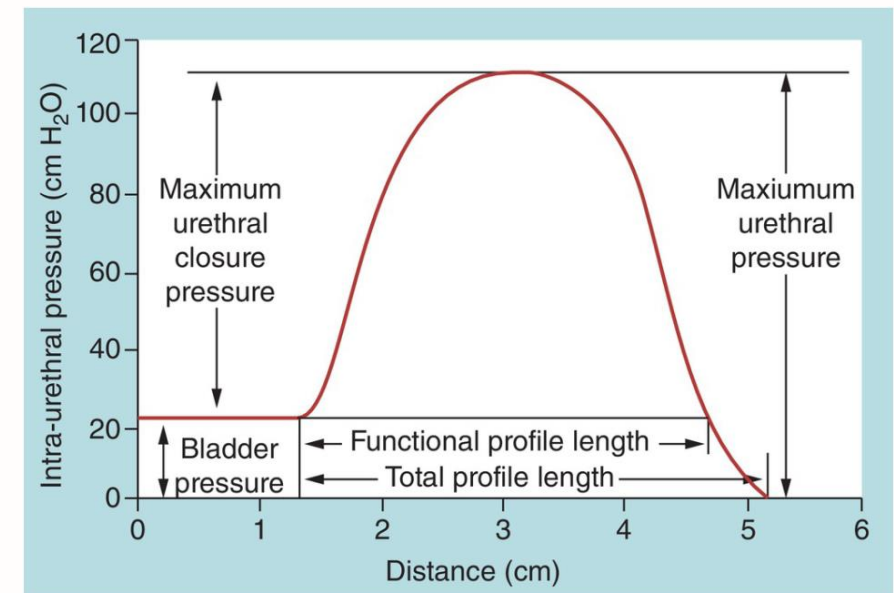
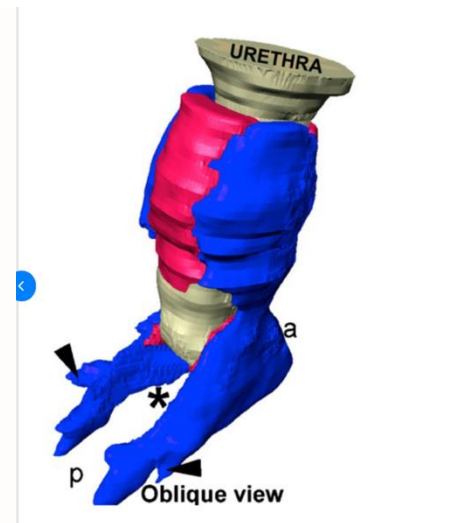
Vrouwelijke stressincontinentie: risicofactoren

~invloed abdominale druk OF bekkenbodemspieren

- **Obesitas:** Risico neemt toe met BMI
- **Pariteit:** Vaginale bevallingen verhogen risico
- **Leeftijd:** Piekprevalentie tussen 45-59 jaar (actief en post partum)
- **Chronische constipatie**
- **Diabetes & metabolisch syndroom**

Urethrale sfincter heeft 'back support' nodig om efficiënt te werken

Vrouwelijke stressincontinentie: risicofactoren

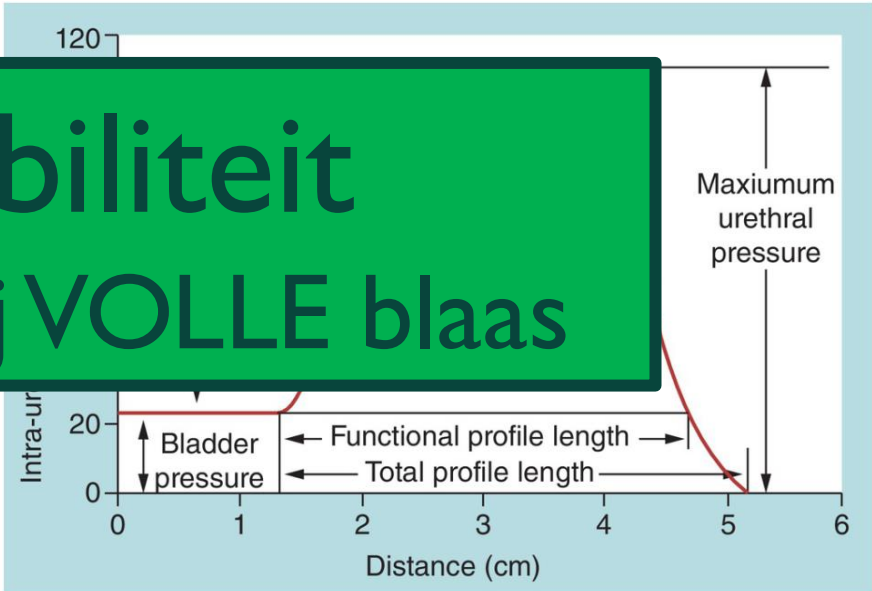
~invloed abdominale druk OF bekkenbodemspieren

- **Obesitas:**
- **Pariteit:** V
- **Leeftijd:** F
- **Chronische constipatie**
- **Diabetes & metabolisch syndroom**

Interne sfincterdeficiëntie
 Purethraal < 10cmH2O

Urethrale mobiliteit
 = klinisch onderzoek bij VOLLE blaas

Urethrale sfincter heeft 'back support' nodig om efficiënt te werken

ZIEKENHUIS aan de STROOM

Vrouwelijke stressincontinentie: conservatieve maatregelen

- **Bekkenbodetraining:** Intensief ≥ 3 maanden (1e lijn); 60-65% success na 12 maanden
  - +/- Elektrische stimulatie
- **Gewichtsverlies:** Bij overgewicht/obesitas
- **Rookstop**
- **Acupunctuur**
- **Vaginaal oestrogeen:** Bij postmenopauzale atrofie
- **Incontinentie-pessarium**
- **Laser behandeling:** verbetering vascularisatie en elasticiteit (low level of evidence)
  - 21% dry 'success'
- **Medicamenteus:** Duloxetine 2*40mg/d
  - Verbetering maar lage kansen op resolutie, veel nevenwerkingen

Vrouwelijke stressincontinentie: chirurgische maatregelen

Falen van
conservatieve
maatregelen

Klinisch onderzoek:
• + stress test

Uroflow met residu

Andere symptomen

comorbiditeiten

Voorgaande pelviene
heelkunde

Bijkomstige wens tot
zwangerschap

Suburethrale sling

Burch colposuspensie

Urethral bulking agent

ProAct Adjustable ballon

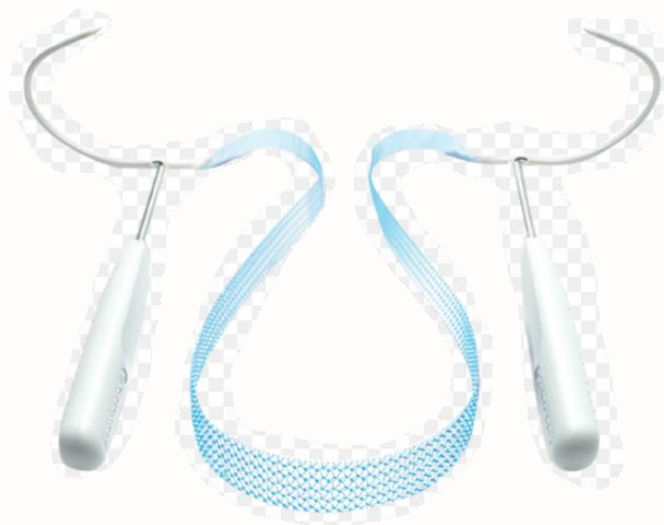
Artificial Urinary Sphincter

Verschillende types van suburethrale sling

Remeex sling

TOT-sling

Altis minisling

TVT-sling

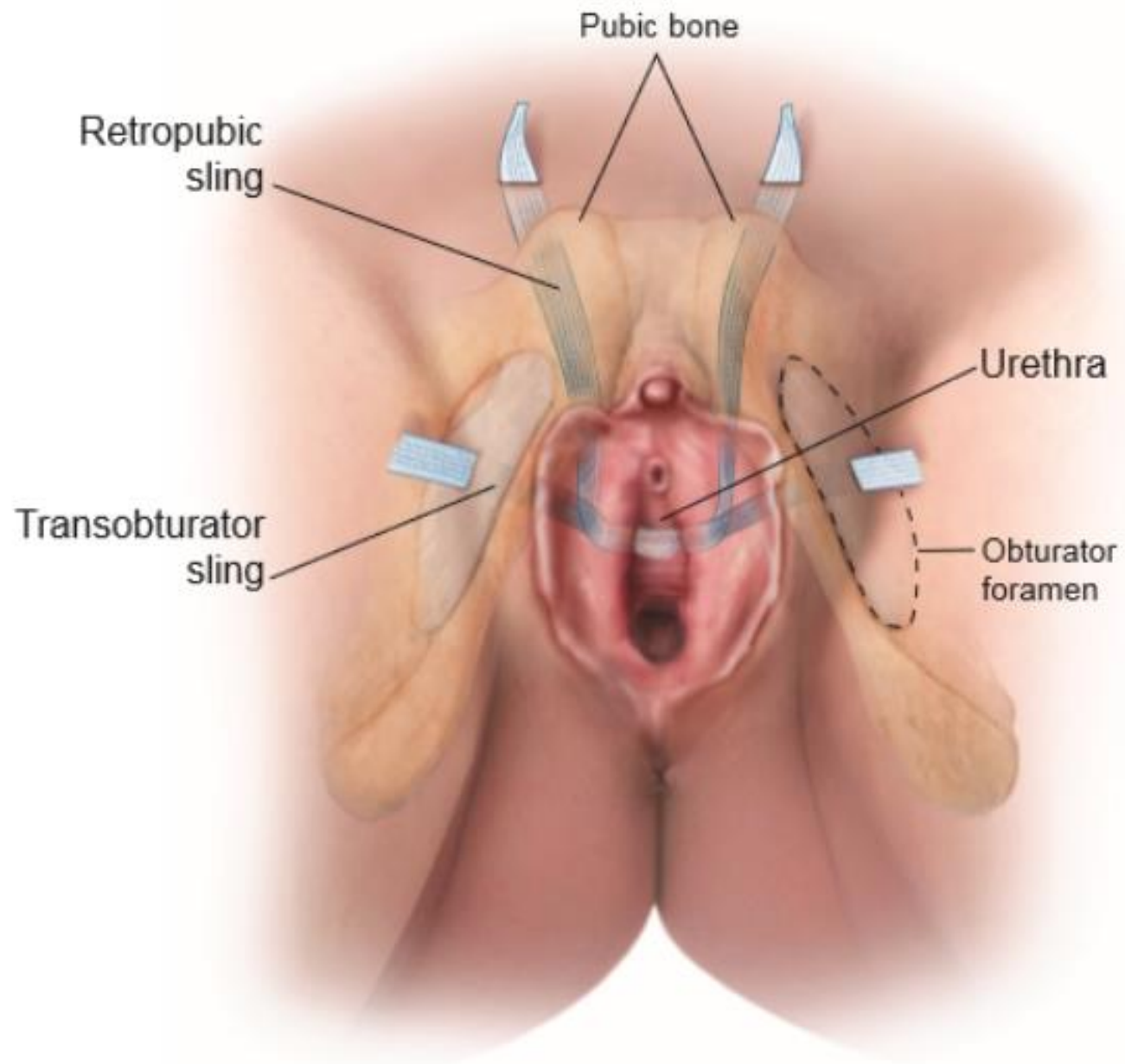
TOA-sling

Rectus sling

Fascia Lata sling

Dagziekenhuis

	RP-TVT	TO-TVT	RR
Subjective cure rate within 1y	84%	83%	0.98 (CI 95% 0.96-1.00) N = 5514
Subjective cure rate (1-5y)	88%	85%	0.97 (CI 95% 0.92-1.03) N= 683
Subjective cure rate at 5y	71%	67%	0,95 (CI 95% 0.87-1.04) N= 714
Bladder/urethral perforation	4.9%	0.6%	0.13 (CI 95% 0.08-0.20) N= 6372
Voiding dysfunction (up to 5 years)	7.2%	3.8%	0.53 (CI 95% 0.43-0.65) N= 6217
Groin pain	1.4%	6.6%	4.62 (CI 95% 3.09-6.92) N=3226
Suprapubic pain	2.9%	0.8%	0.29 (CI 95% 0.11-0.78) N=1105
Vaginal tape erosion	2.0%	2.2%	1.13 (CI 95% 0.78-1.65) N=4743

Ford AA et al. Cochrane Database Syst Rev. 2017.

Government halts vaginal mesh surgery in NHS hospitals

Suspension ordered in England to avoid further risk of 'life-changing injuries' to women

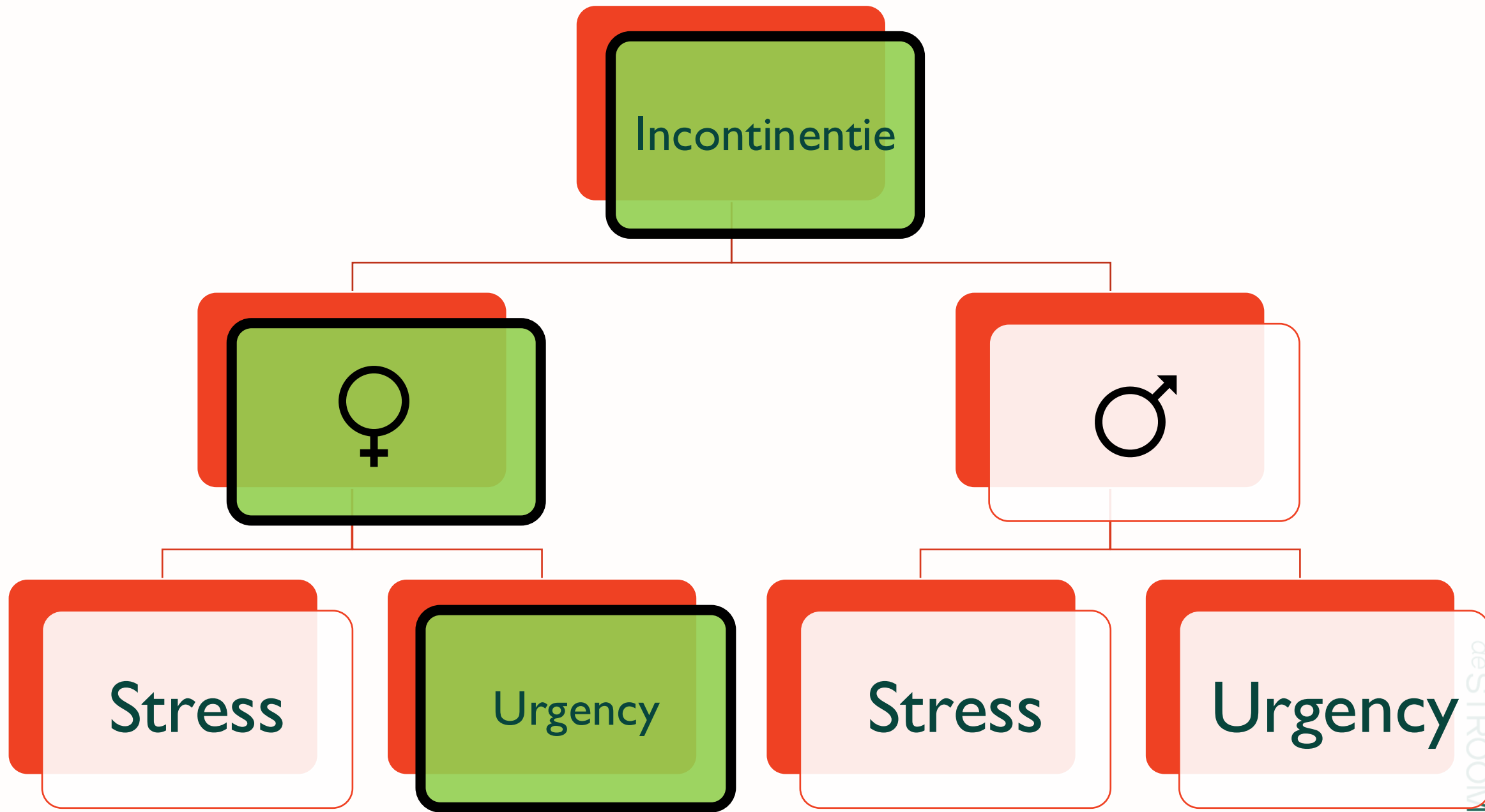
Hannah Devlin

[@hannahdev](#)

Mon 9 Jul 2018 16.51 BST

Guardian research found one in 15 women given a mesh implant later required surgery to have it removed. Photograph: Emily Critchfield/Duke Health

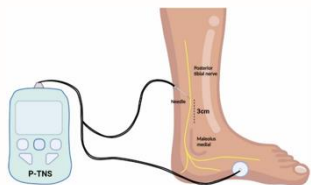
Vrouwelijke urgency incontinentie: risicofactoren

- **Leeftijd:** Prevalentie neemt toe met hogere leeftijd
- **Obesitas**
- **Menopauze**
- **Diabetes mellitus:** Neuropathie en polyurie
- “Al te veel beschouwd als *normaal*”

MICTIE DAGBOEK

Vrouwelijke UUI: conservatieve behandelingen

- **Leefstijladviezen:** Cafeïnereductie, vochtinname normaliseren, gewichtsverlies, rookstop
- **Blaas + bekkenbodemptraining:** Minimum 6 weken training
- **Mictie op de klok**
- **Vaginale oestrogenen** (ikv menopauzaal genito-urinair syndroom)
- **Electrostimulatie**
  - Bekkenbodemp
  - Posterieure tibiale zenuwstimulatie (P-PTNS of T-PTNS)

Vrouwelijke UUI: medicamenteuze behandelingen

Anticholinergica

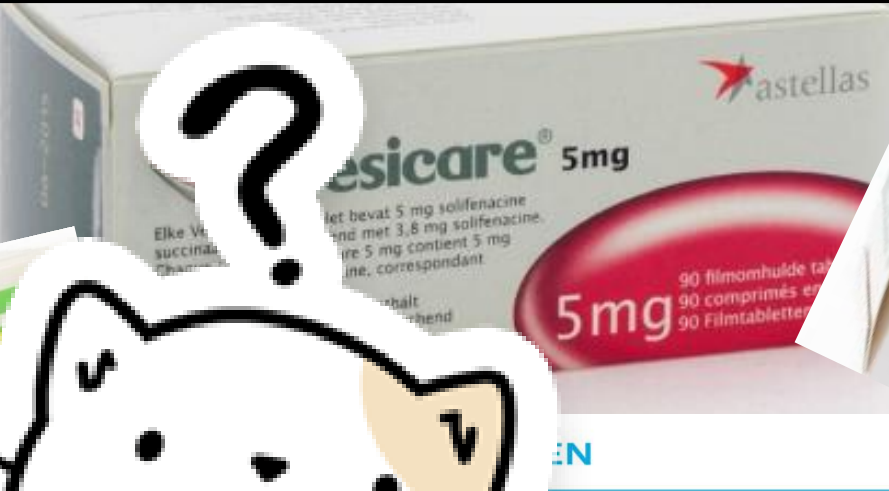
- => **Betaalbaar** MAAR met **nevenwerkingen**
- => Niet bij glaucoom, myasthenia, residu >150ml
- => Toename van cognitive impairment

B3-agonisten

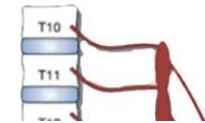
- => **Duur** (117€/3m) met **weinig nevenwerkingen**
- => Geen dosisafhankelijkheid

Anticholinergica

Blaasnierigheid via inhaling
in de

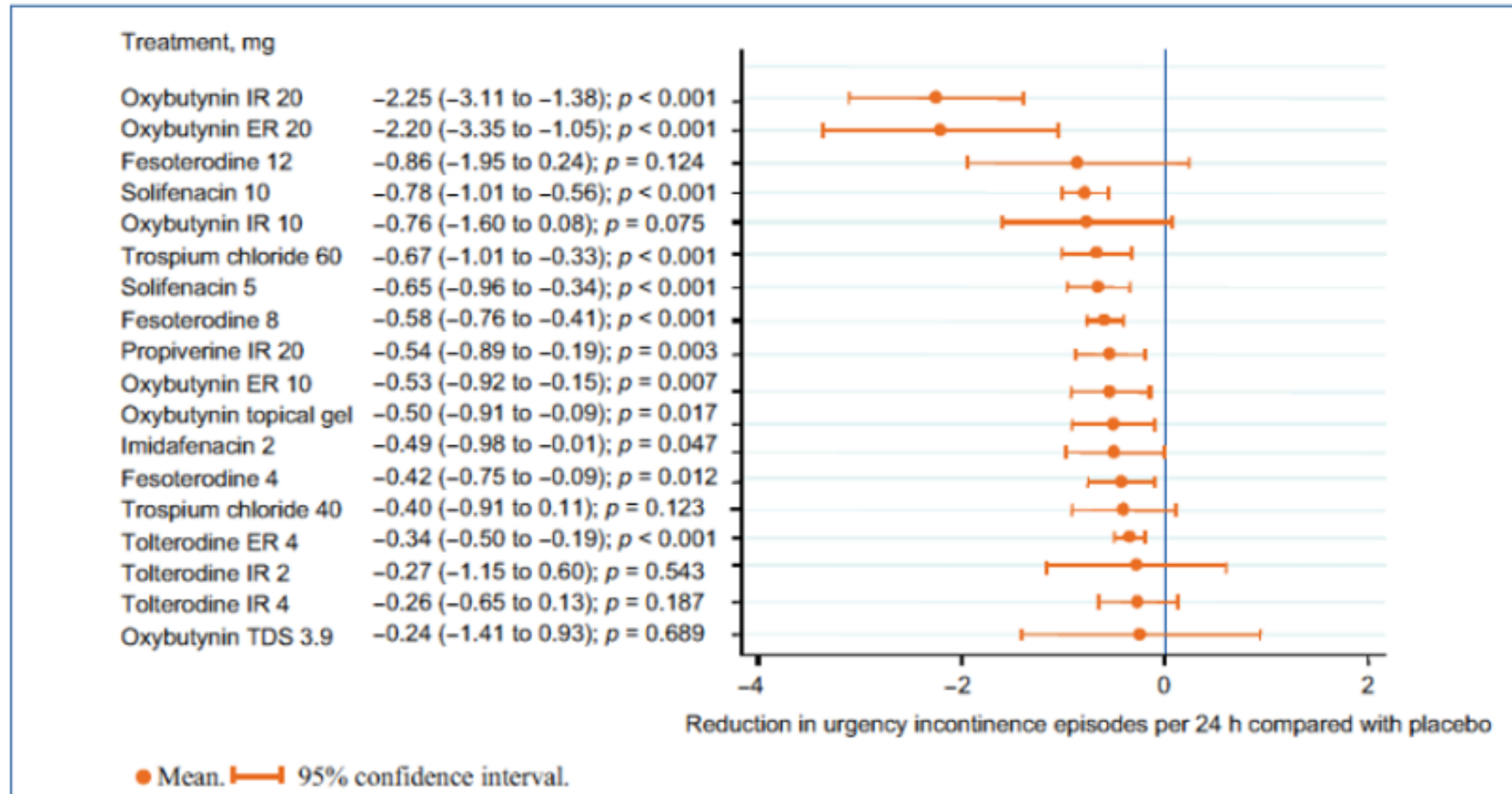
- Droge
- Droge
- Constipatie

M3-muscarine receptor
Vrijzetting ATP -> contractie

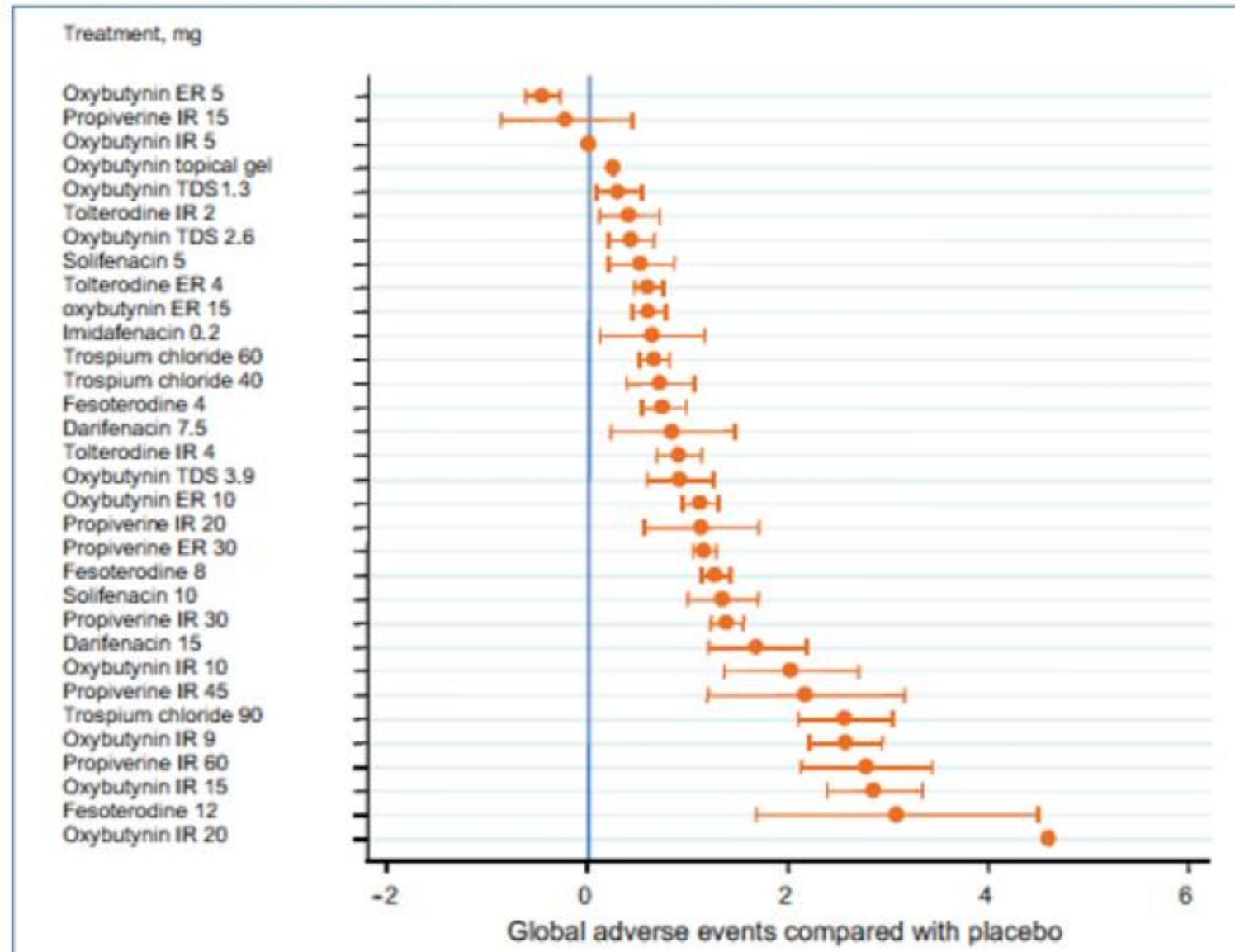

Reduction in urgency incontinence episodes/24 h

Global Adverse Events

EUROPEAN UROLOGY 62 (2012) 1040-1060

B3-agonisten

Blaasspierrelaxatie

re

Le

Ne

- Mirabegron: Arteriële
- Nasofaryngitis (3%)

Absolute contra

- Mirabegron: Oncor

ertensie

Betmiga (Astellas)

mirabegron

tabl. verl. afgifte

€	30 x 25 mg	Rx	€ 49,89
€	90 x 25 mg	Rx	€ 117,00
€	30 x 50 mg	Rx	€ 49,89
€	90 x 50 mg	Rx	€ 117,00

Verwante publicaties

Nieuwigheden geneesmiddelen november 2024

Vibegron

PER MERKNAAM PER GROEPSNAAM plaatsbepaling alles samenvouwen

Obgemsa (Pierre Fabre)

vibegron

filmomh. tabl.

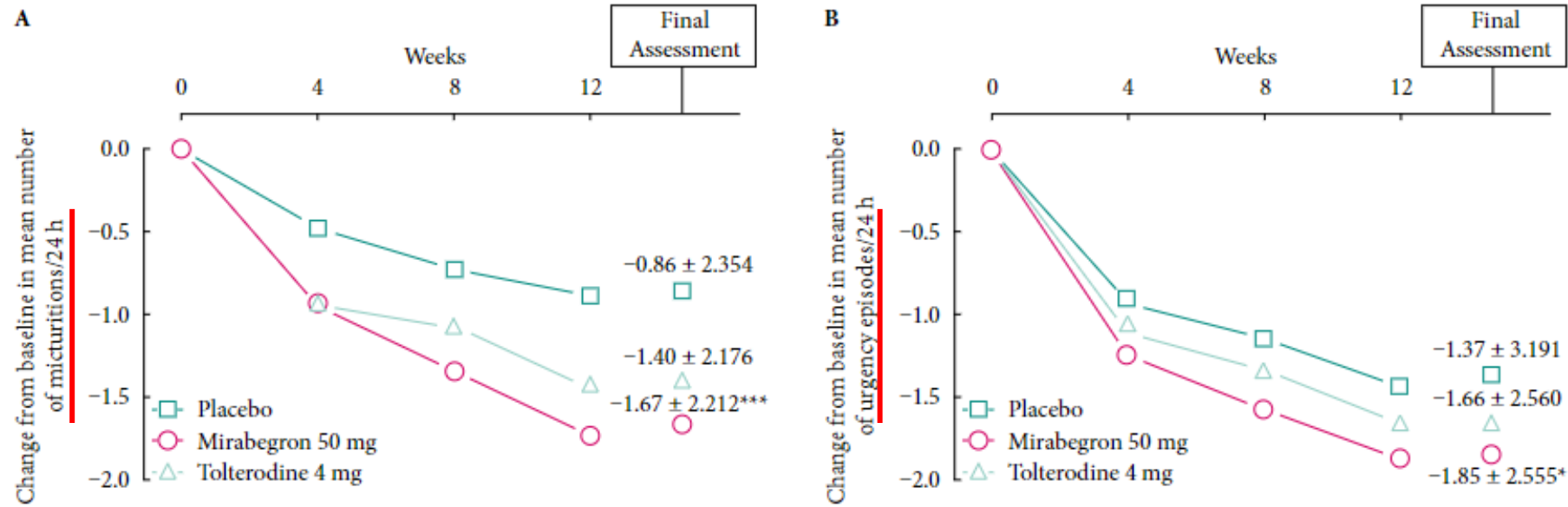
€	30 x 75 mg	Rx	€ 49,89
€	90 x 75 mg	Rx	€ 117,00

Verwante publicaties

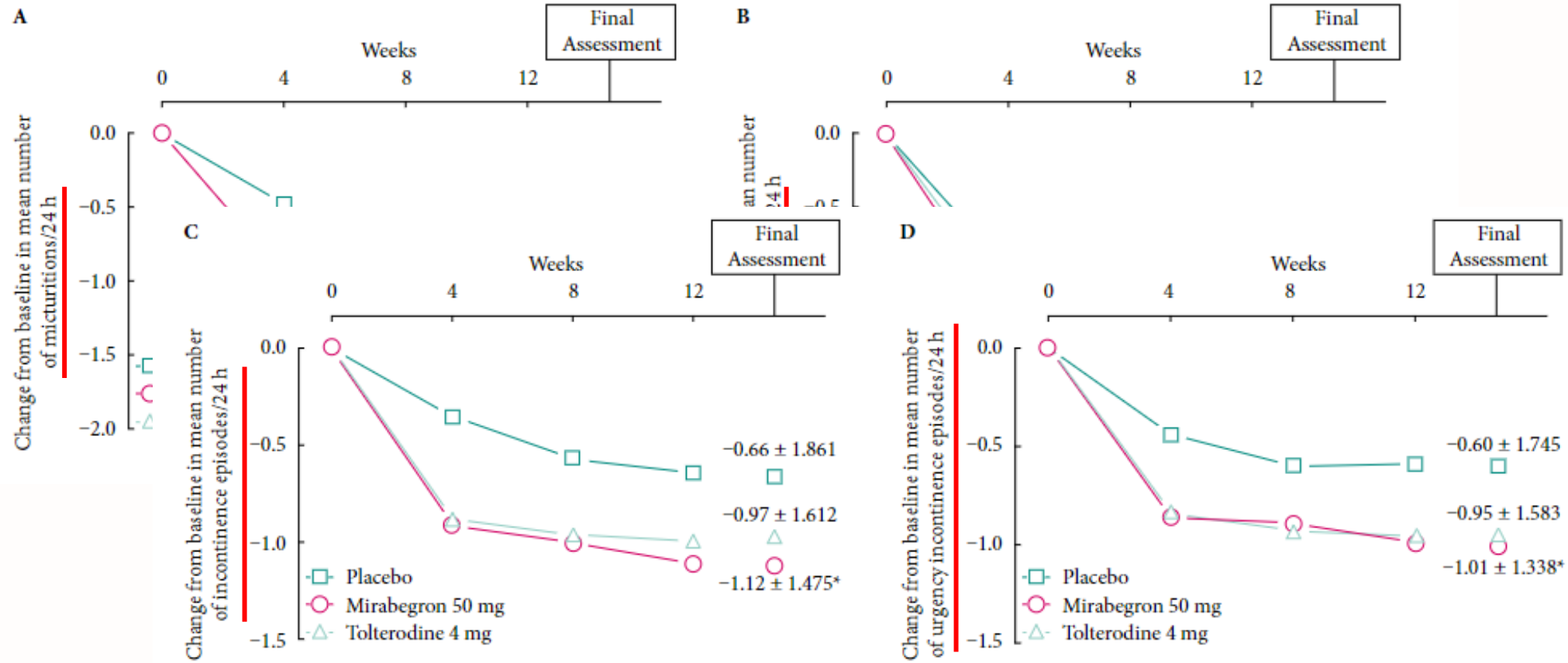
Nieuwigheden geneesmiddelen oktober 2024

β3-adrenerge receptor -> blaas relaxatie

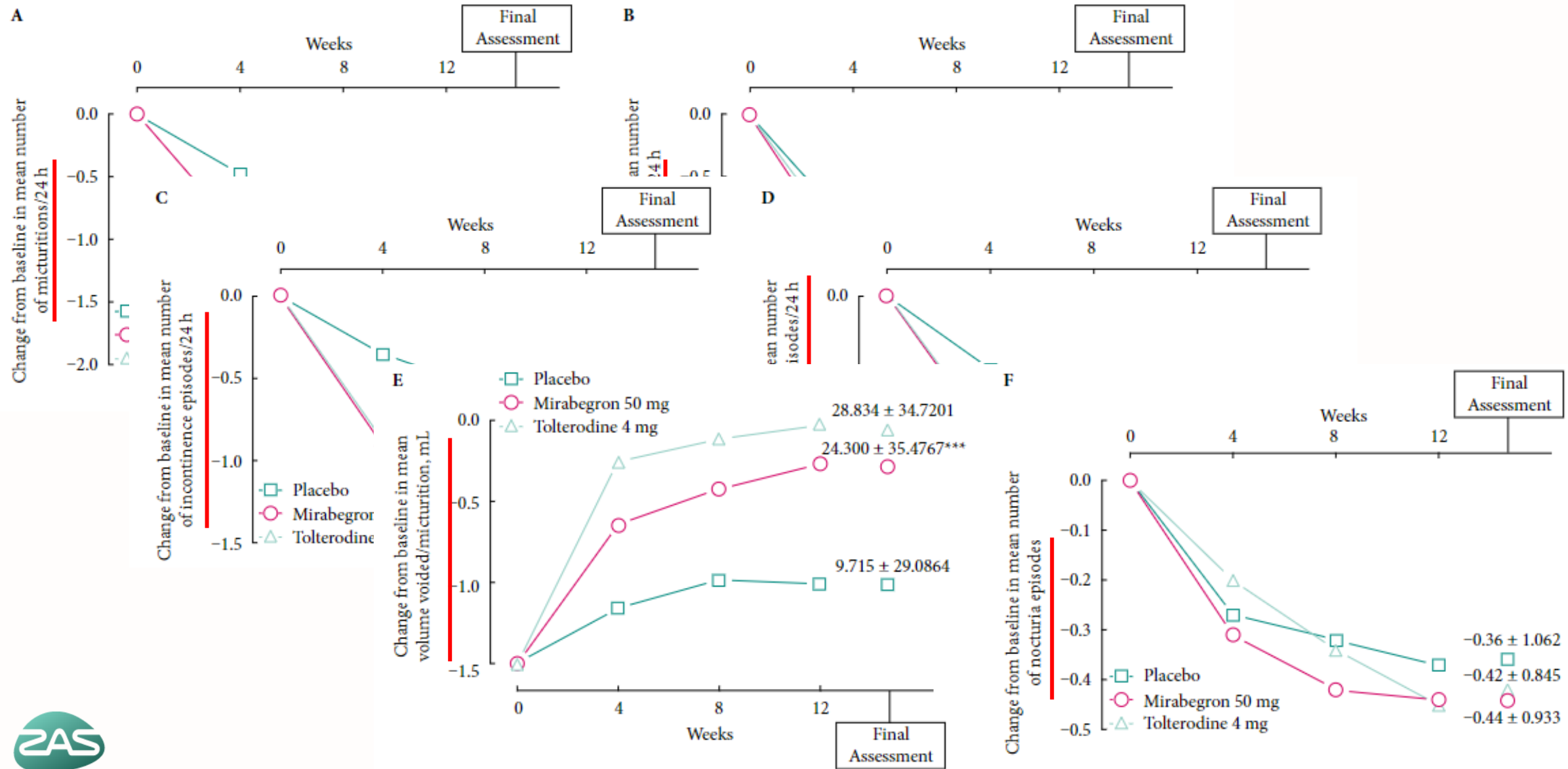
Fig. 3. Mean change from baseline at each visit in: **(A)** mean number of micturitions/24 h; **(B)** mean number of urgency episodes/24 h; **(C)** mean number of incontinence episodes/24 h; **(D)** mean number of urgency incontinence incontinence episodes/24 h; **(E)** mean volume voided/micturition (mL); and **(F)** mean number of nocturia episodes. * $P < 0.05$, *** $P < 0.001$.

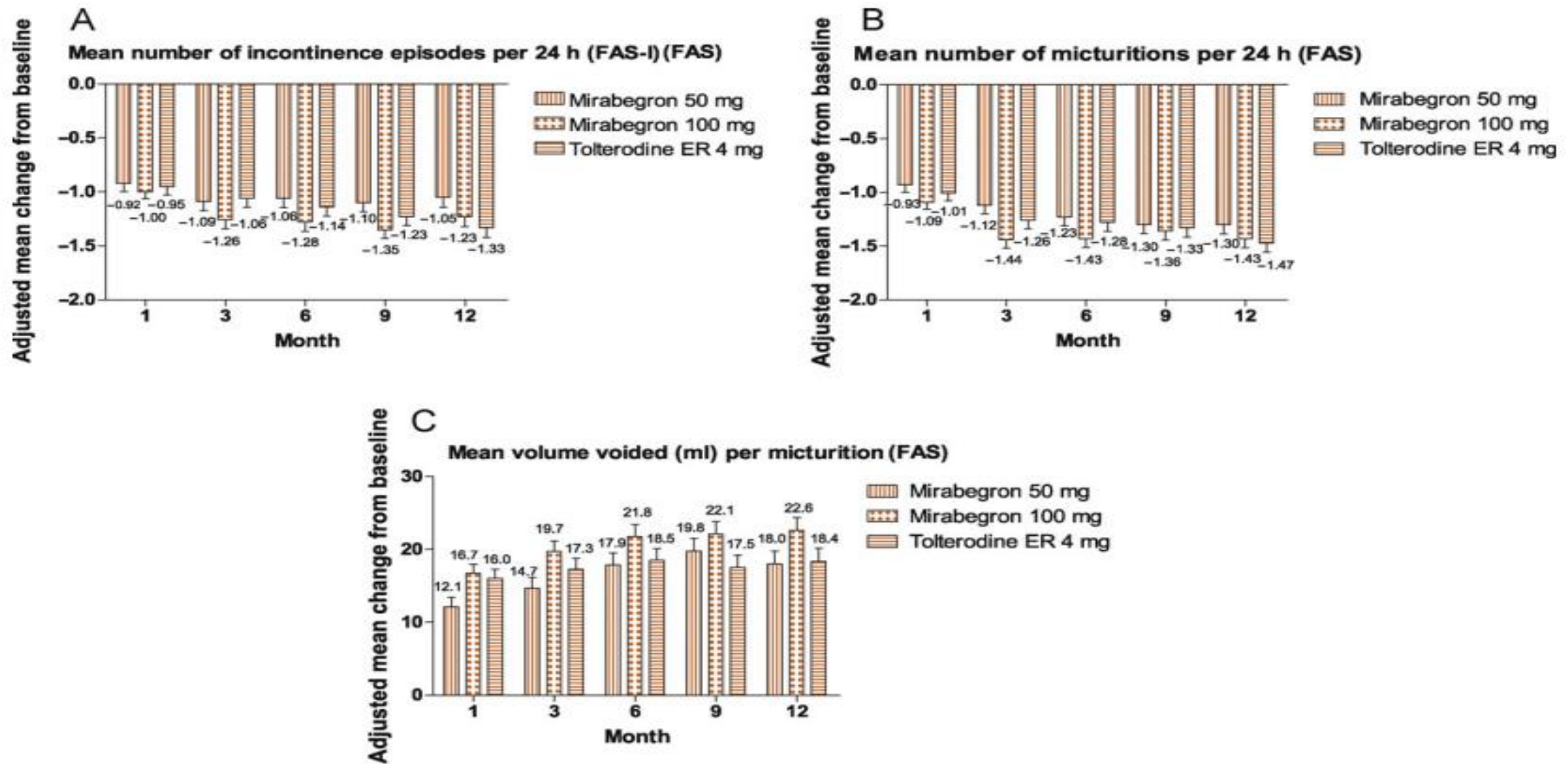

Fig. 3. Mean change from baseline at each visit in: **(A)** mean number of micturitions/24 h; **(B)** mean number of urgency episodes/24 h; **(C)** mean number of incontinence episodes/24 h; **(D)** mean number of urgency incontinence incontinence episodes/24 h; **(E)** mean volume voided/micturition (mL); and **(F)** mean number of nocturia episodes. * $P < 0.05$, *** $P < 0.001$.

Fig. 3. Mean change from baseline at each visit in: (A) mean number of micturitions/24 h; (B) mean number of urgency episodes/24 h; (C) mean number of incontinence episodes/24 h; (D) mean number of urgency incontinence incontinence episodes/24 h; (E) mean volume voided/micturition (mL); and (F) mean number of nocturia episodes. * $P < 0.05$, *** $P < 0.001$.

Fig. 3 – Efficacy variables—adjusted mean change from baseline at each visit: (A) mean number of incontinence episodes per 24 h (full analysis set [FAS]-I); (B) mean number of micturitions per 24 h (FAS); (C) mean volume voided per micturition (FAS). ER = extended release.

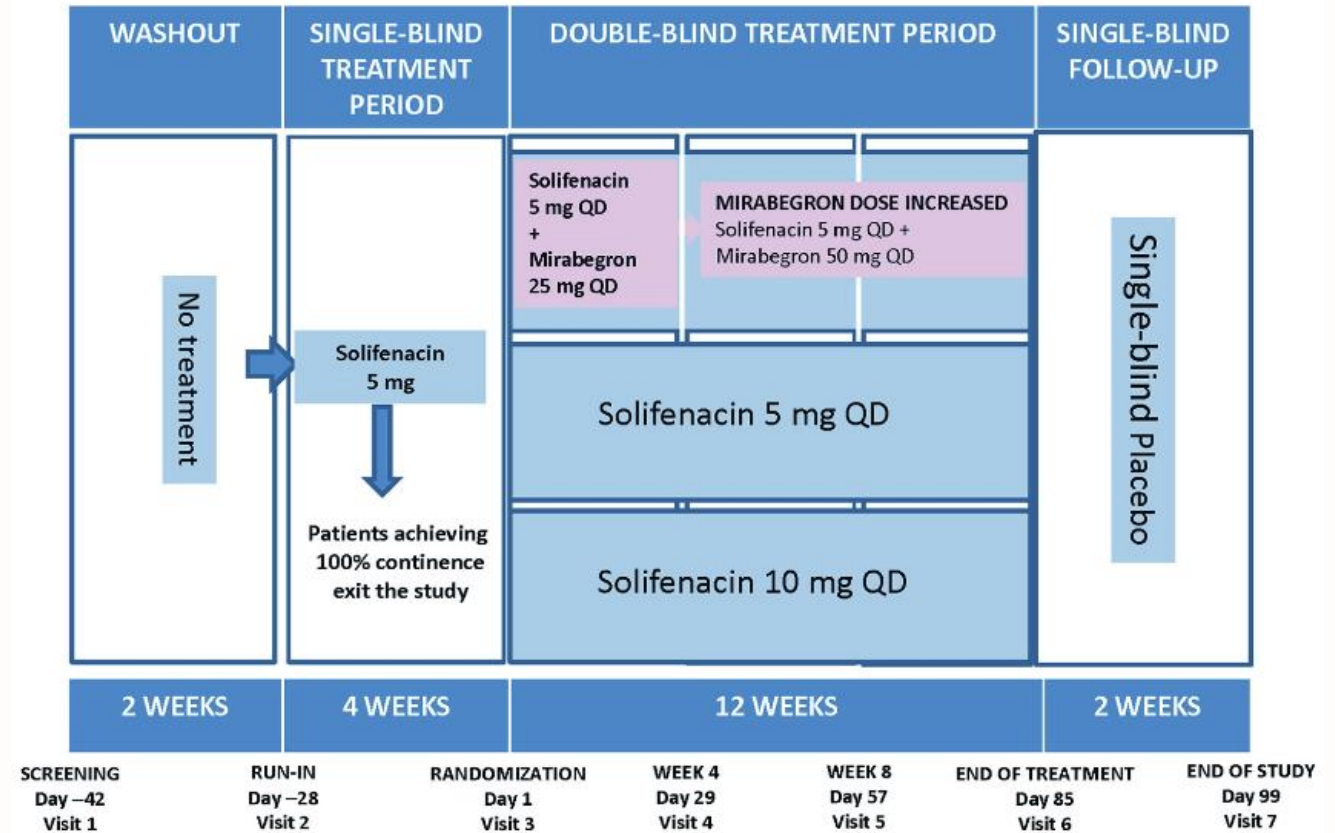

Chapple, C.R., et al. Randomized double-blind, active-controlled phase 3 study to assess 12-month safety and efficacy of mirabegron, a beta(3)-adrenoceptor agonist, in overactive bladder. *Eur Urol*, 2013. 63: 296

Beta 3 adrenoreceptor agonisten + Anticholinergica?

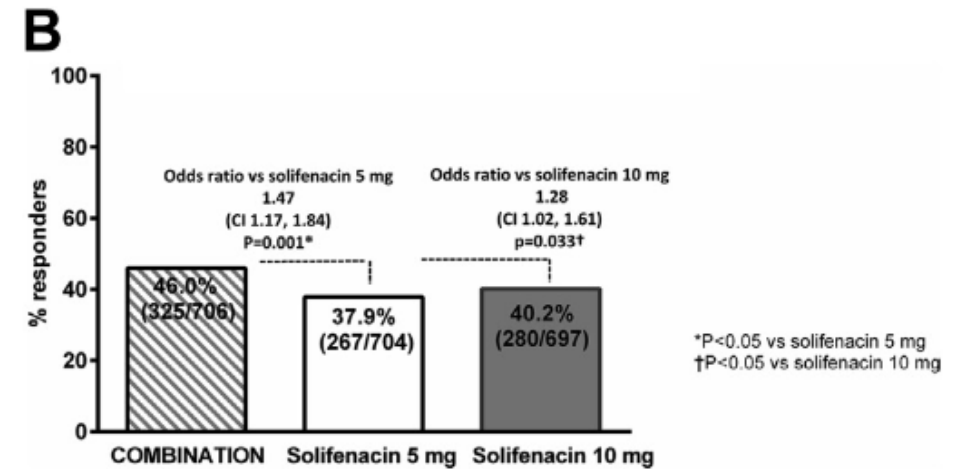
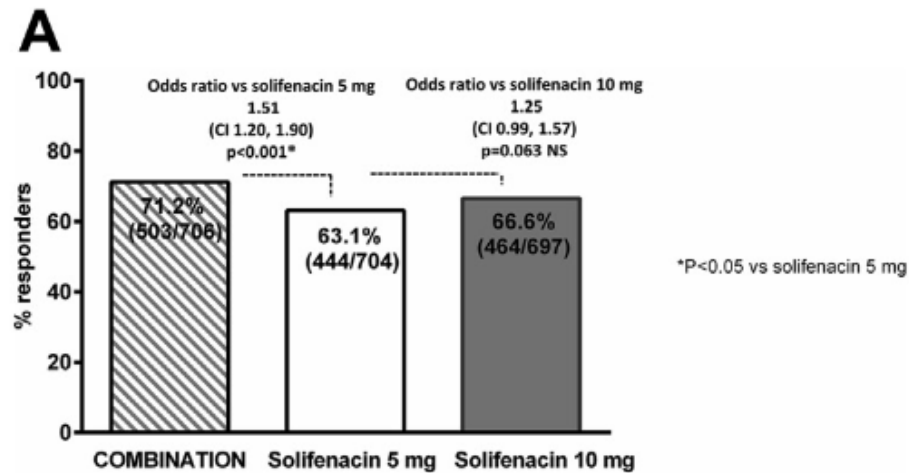
Patienten met overactieve blaasklachten die incontinent bleven na 4 weken, ondanks behandeling met Solifenacine 5mg/d.

MacDiarmid, S., et al. Mirabegron as Add-On Treatment to Solifenacin in Patients with Incontinent Overactive Bladder and an Inadequate Response to Solifenacin Monotherapy. J Urol, 2016. 196: 809.

50% or greater decrease from baseline in mean number of incontinence episodes per 24 hours.

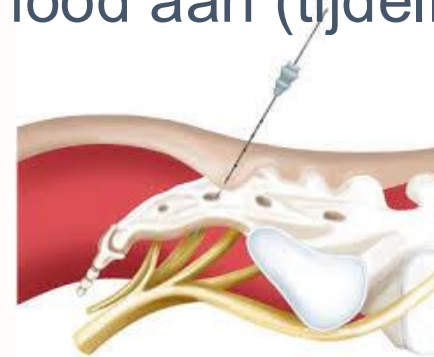
zero incontinence episodes per 24 hours

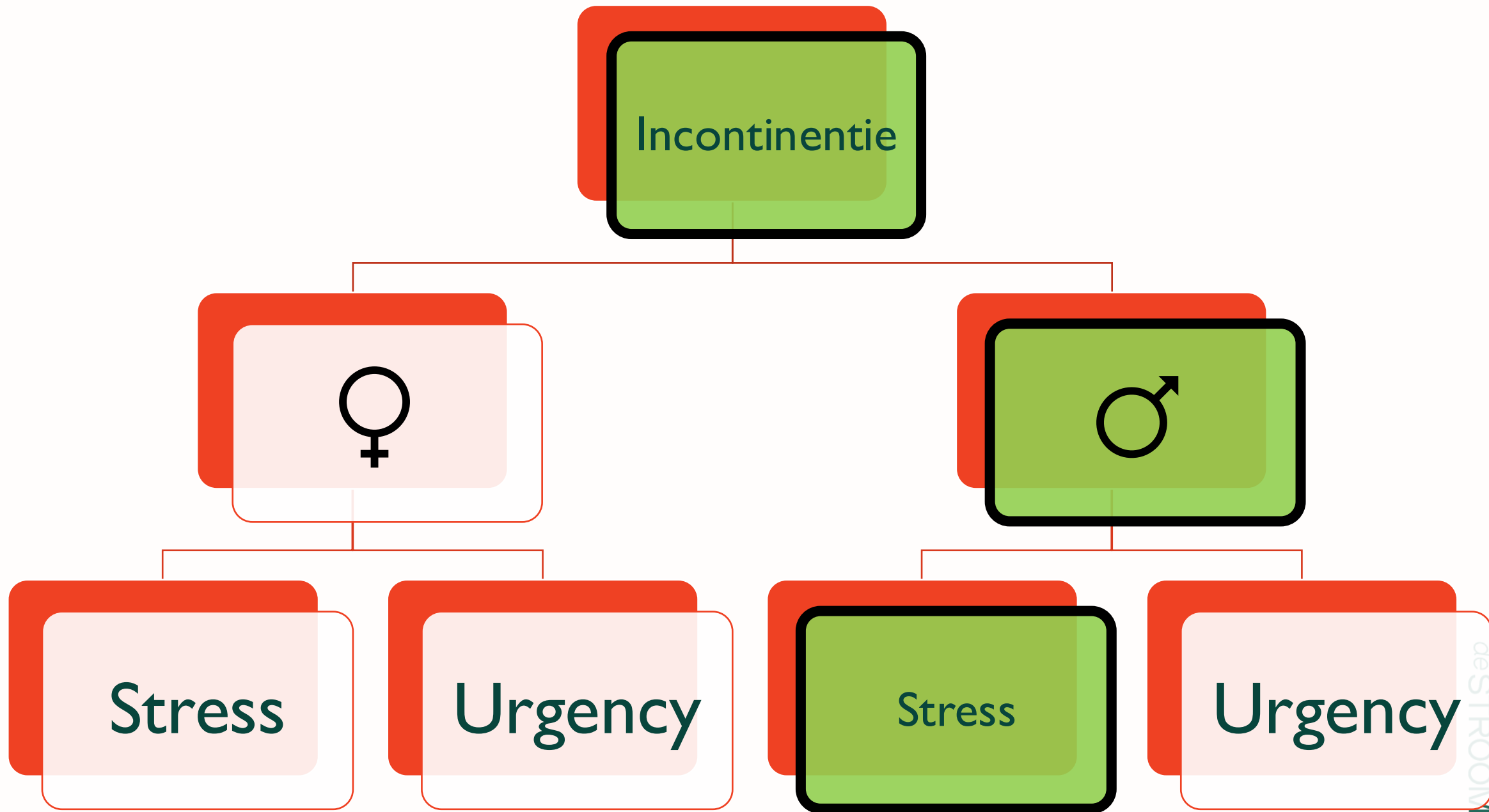
Associatie van Betmiga aan Solifenacine 5mg heeft een beter klinisch effect dan ophoging van de dosis Solifenacine.

Vrouwelijke UUI: chirurgische behandelingen

- **Indicatie:** Falen conservatieve + medicamenteuze therapie
- **OnabotulinumtoxineA:** 3-5% Risico op nood aan (tijdelijke) sondage
- **Sacrale neuromodulatie (SNM)**

Therapie	≥50% Reductie Episodes – 12w	Droogheid (0 episodes) – 12w
OnabotulinumtoxineA 100 E	60–70%	23–31%
Sacrale neuromodulatie (SNM)	70–75%	20–30%

Mannelijke stressincontinentie: risicofactoren

~invloed abdominale druk OF bekkenbodemspieren

- **Obesitas**
- **Nadruppelen bij benigne prostaatvergroting**
- **latrogeen**
  - radicale prostatectomie (5-35%)
    - Patient karakteristieken
    - Zenuwsparend
  - Radiotherapie
  - Desobstructie (HoLEP/TURP): 1-2%

Time	RP	EBRT
	n = 1523	n = 598
Urinary leakage	Unadjusted No. (%)	
Baseline	110 (7%)	24 (4%)
6 mo	268 (19%)	31 (5%)
1 y	211 (15%)	32 (6%)
3 y	175 (14%)	24 (5%)

DF Penson et al. Caesar study.

AK Das et al. Int Braz J Urol. 2020 Mar 25;46(4):624-63

Mannelijke stressincontinentie: conservatieve maatregelen

- **Leefstijladviezen:** gewichtsverlies, rookstop, beperken fysieke activiteiten
- **Bekkenbodetraining + electrostimulatie:** vervroegde continentie
- **Opvangmateriaal**
  - Opvangpads
  - Condoomcatheter
  - Penisklem

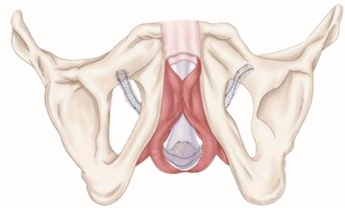
Mannelijke SUI: medicamenteuze behandelingen

- **Medicamenteus:** Duloxetine Meestal 2*40mg/d

Systematische review post-prostatectomy SUI 2021	9 studies (voornamelijk kleine series)	Meestal 40 mg 2x/dag, duur 1–9 maanden	Gemiddelde reductie padgebruik 61%, padgewicht –68%.	Gemiddelde “dry rate” 58% (range 25–89%) kortetermijn.	Evidentiekwaliteit laag-matig; hoge uitval (38% discontinuation rate) door bijwerkingen (nausea, moeheid, insomnia)
--	--	--	--	--	---

Mannelijke SUI: chirurgische behandelingen

Kiné refractaire stressincontinentie

- Radiotherapie
- Verlies > 250 ml
- VG strictuur
- Coaptieve zone?

Mictiedagboek
Cystoscopie
Urinecultuur

UDO op indicatie

Bv VG radiotherapie, kleine
blaasvolumes op MDB

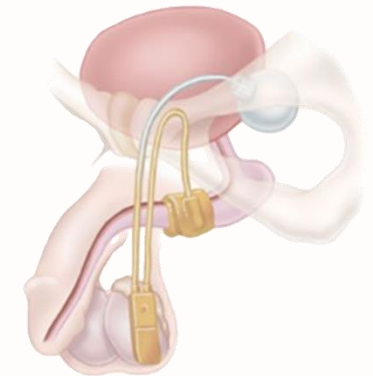
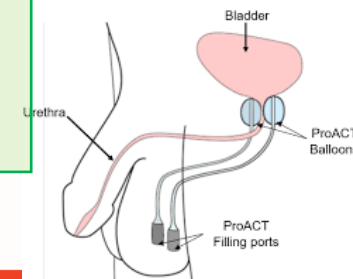
Male sling

 1750

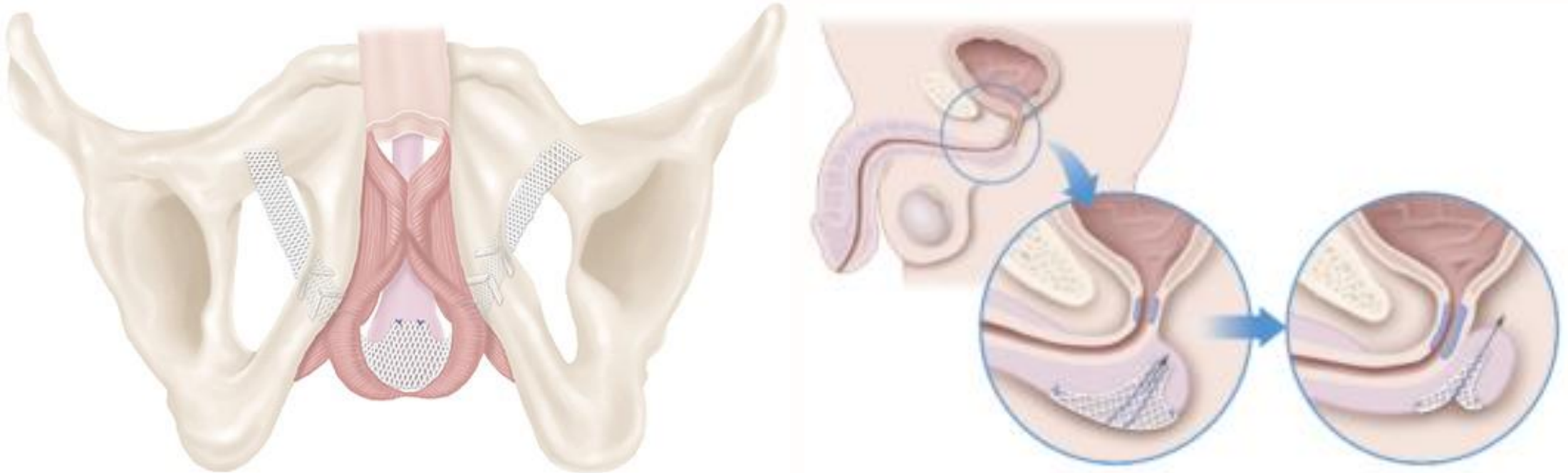
ProAct adjustable
balloon (niet in
Belgie)

Steeds UDO

Artificiele sfincter
(terugbetaling)

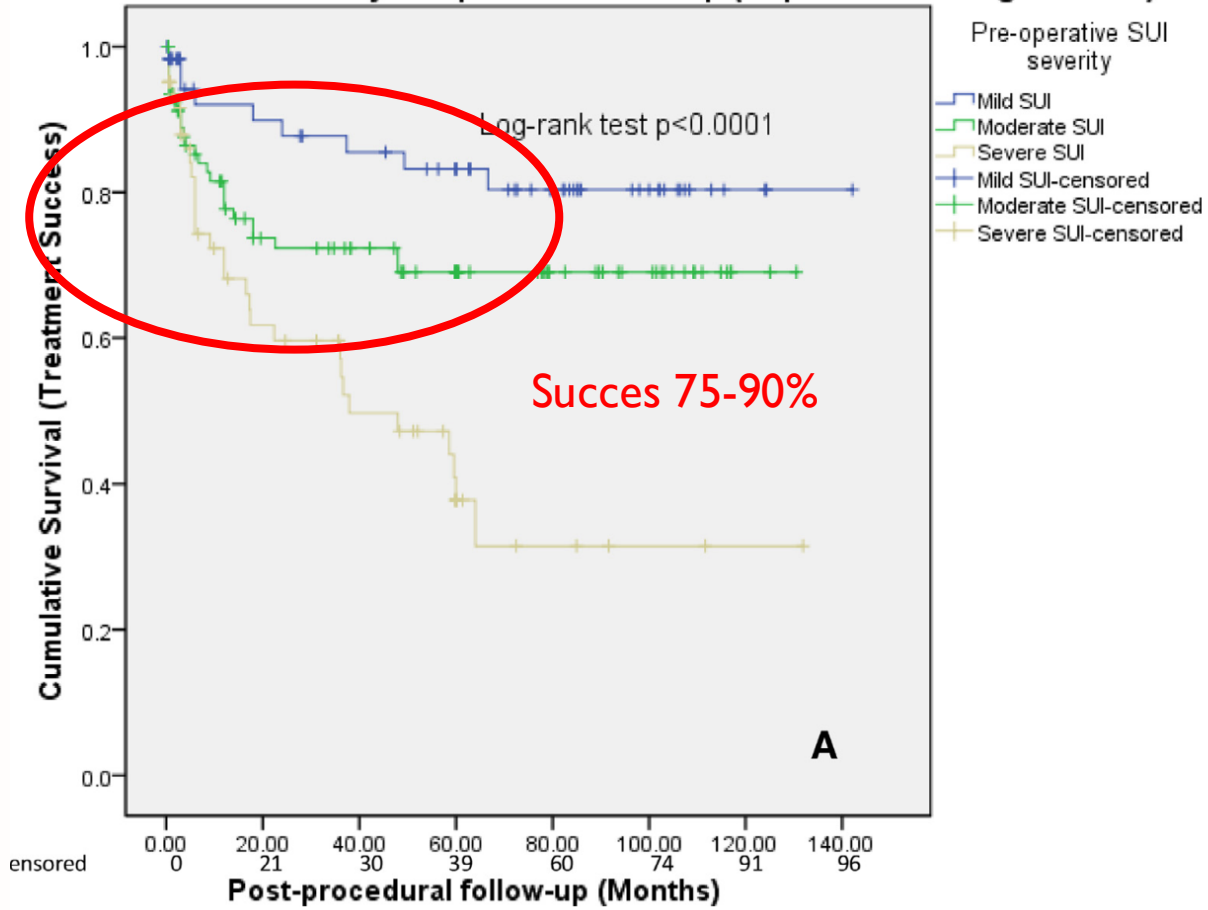

Male sling: Advance XP Boston

- Maakt gebruik van externe sfincter, sfincterfunctie noodzakelijk voor goede efficiëntie
- Niet obstructief
- Meteen resultaat
- 10-15% initieel moeilijk spontane mictie door oedeem, tijdelijke zelfsondage

Time to Event Analysis up to last follow-up (Kaplan-Meier- Log-rank test)

Time to Event Analysis up to last follow-up (Kaplan-Meier- Log-rank test)

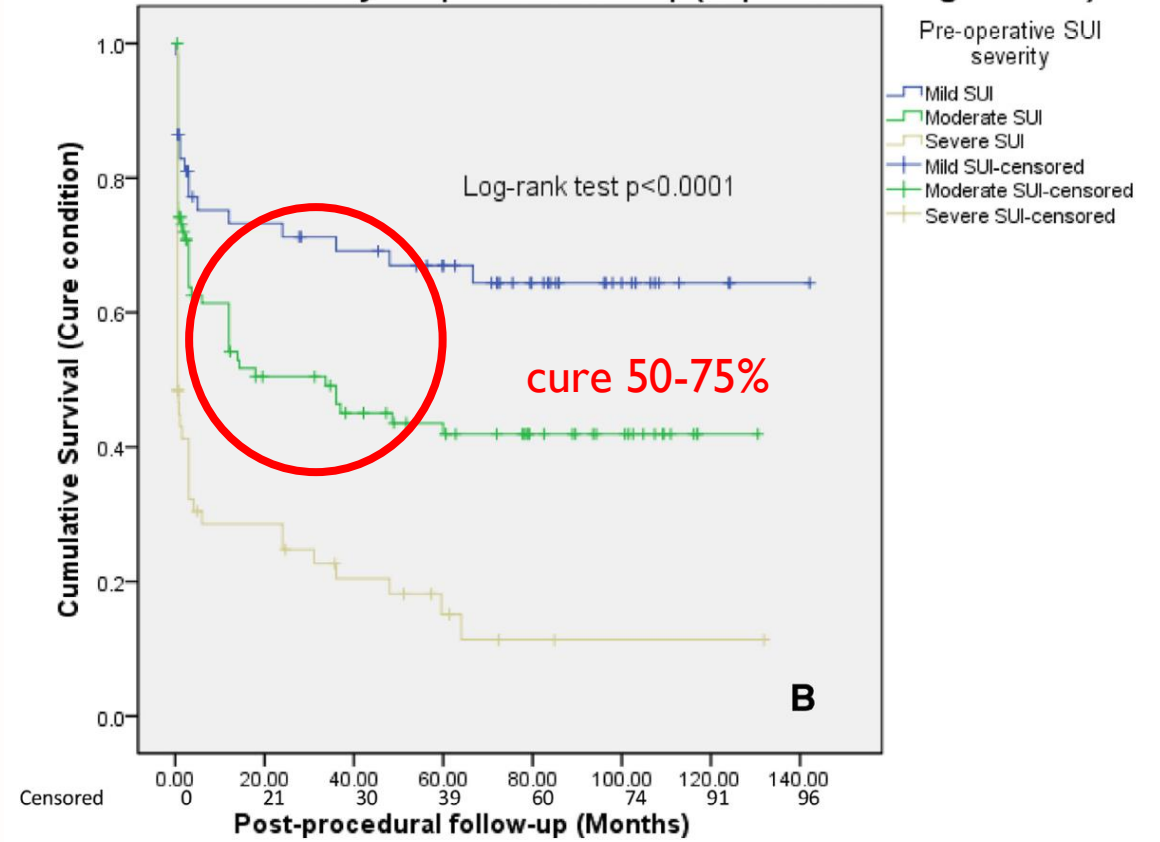
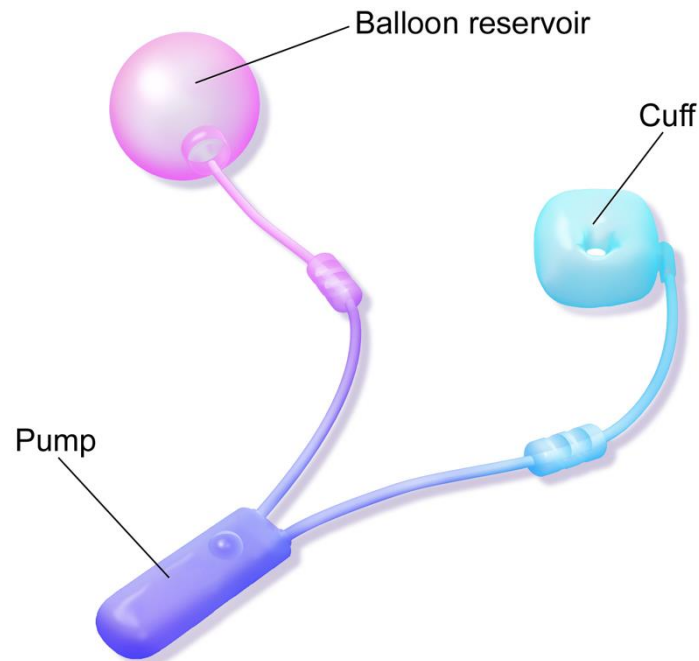
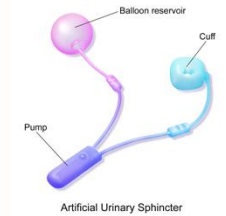

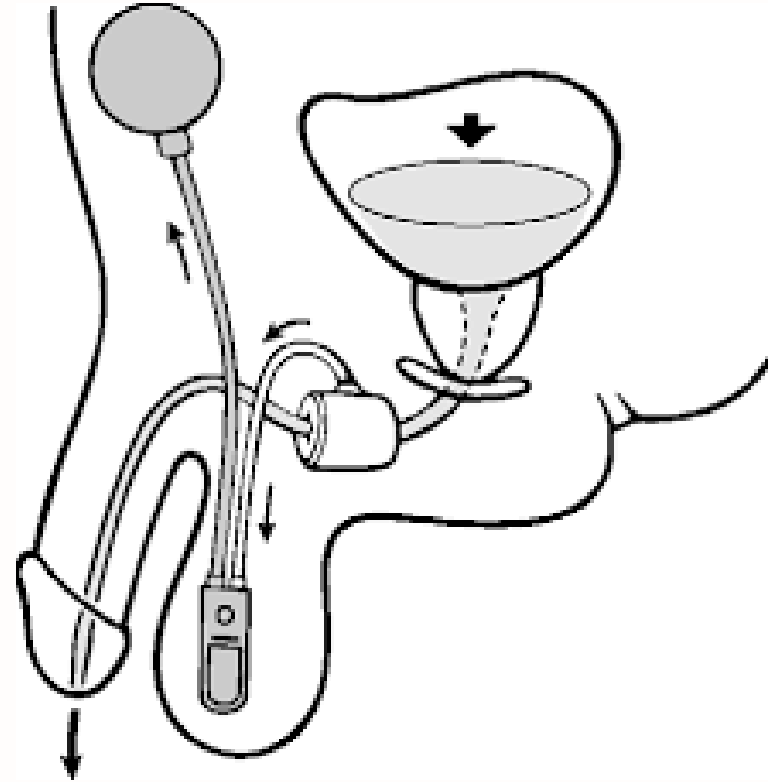
Figure 1. Continued

Urethrale sfincter: AMS 800

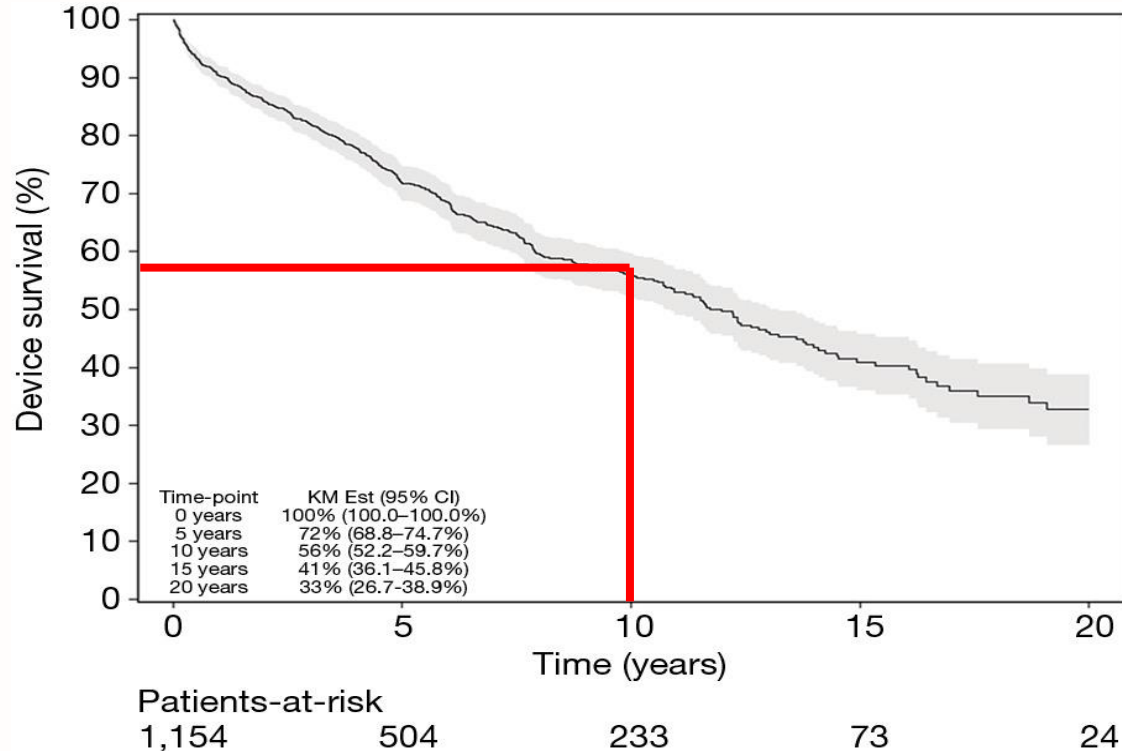
Artificial Urinary Sphincter

- HANDvaardigheid is noodzakelijk
- Sfincter na male sling is mogelijk
- Blijft 6 weken gedesactiveerd
- Kans op infectie/erosie

Table 4 – Pooled analyses of artificial urinary sphincter outcomes*

Outcomes	Results, % [range]
Infection/erosion	8.5 [3.3–27.8]
Mechanical failure	6.2 [2.0–13.8]
Urethral atrophy	7.9 [1.9–28.6]
Reintervention (for any reason)	26.0 [14.8–44.8]
No. of patients social continent (≤ 1 pad/24 h)	79.0 [60.9–100]
No. of patients completely dry (0 pads/24 h)	43.5 [4.3–85.7]

F Van der Aa et al. Eur Urol. 2013;68:1-689.

TC Boswell. Translation andrology and urology. 2019 Feb. Vol 9

Table 1. Outcomes of As placement at our institution from May 2001 to January 2016.

Outcomes	n (%)
Adequate continence	106 (87.6)
Completely dry	82 (67.8)
Urethral erosion/skin extrusion	15 (12.4)
Urethral atrophy	5 (4.1)
Malfunctioning	1 (0.8)
Persistent I.U. after first procedure	3 (2.5)
Revision rate	24 (19.8)

[Open in a new tab](#)

Carlos Alberto Ricetto Sacomani et al., *International Braz J Urol.* 2018

PROMS from Master Trial: Male sling Vs AUS, non-inferiority

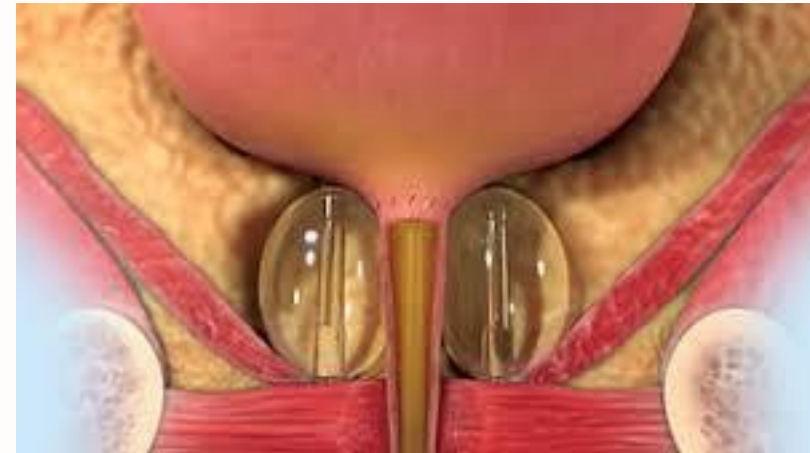
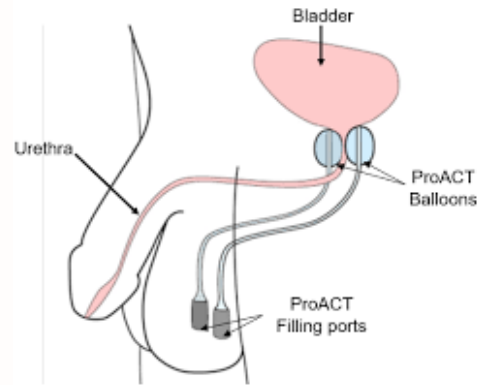
Supplementary Table 1 Satisfaction with treatment at 12 months¹

	Male Synthetic Sling	Artificial Urinary Sphincter	Total
Completely satisfied	58(40.3%)	79(57.3%)	137(48.6%)
Fairly satisfied	46(31.9%)	46(33.3%)	92(32.6%)
Fairly dissatisfied	17(11.8%)	8(5.8%)	25(8.9%)
Very dissatisfied	19(13.2%)	3(2.2%)	22(7.8%)
Not sure	4(2.8%)	2(1.5%)	6(2.1%)
Not answered ²	46(24.2%)	52(27.4%)	98(25.8%)
Total	190	190	380

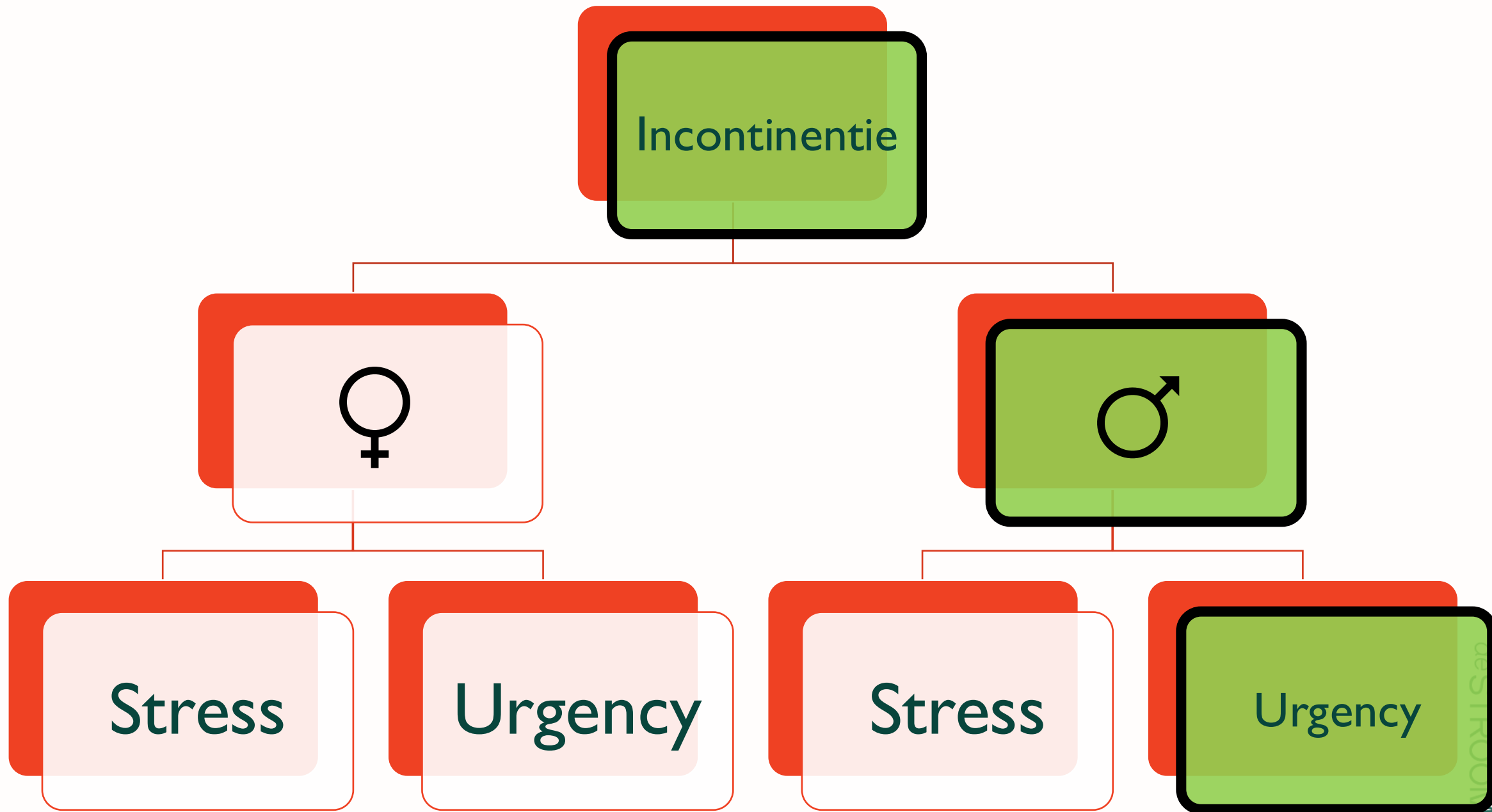
Supplementary Table 2 Recommend surgery to a friend

	Male Synthetic Sling	Artificial Urinary Sphincter	Total
Yes	108(72.0)	123(81.5)	231(76.7)
No	29(19.3)	6(4.0)	35(11.6)
Not answered	13(8.7)	22(14.5)	35(11.6)
Total	150	151	301

ProAct adjustable Balloon

- **Gemiddeld aantal pads in studie:** 4,0 pads/dag
- **Mechanisme:** Twee aanpasbare ballonnen periurethraal geplaatst onder radiografisch en cystoscopische begeleiding
- **Succes:** 59% droog, 76% $\geq 50\%$ verbetering
  - Slechtere uitkomst na radiotherapie (46% vs 68% success rate)
- **Complicaties:** Peroperatieve perforatie (5%), Infectie (5%), erosie (4%), lekkage (4%) en migratie (6%)
  - Kans op revisie 22%

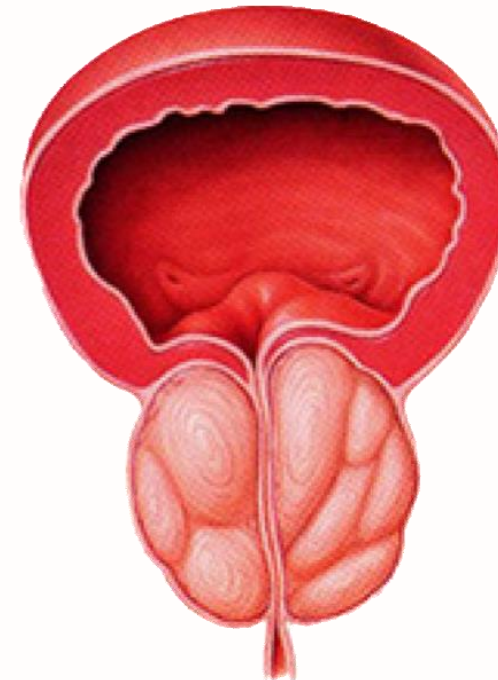
Mannelijke stressincontinentie: risicofactoren

~invloed abdominale druk OF bekkenbodemspieren

- **Obesitas:** Risico neemt toe met BMI
- **Pariteit:** Vaginale bevallingen verhogen risico
- **Leeftijd:** Piekprevalentie tussen 45-59 jaar (actief en post partum)
- **Chronische constipatie**
- **Diabetes & metabolisch syndroom**

Prostaat!!!

Compensatie gedrag van de blaas

Mannelijk UUI: conservatieve behandelingen

- **Leefstijladviezen:** Cafeïnereductie, vochtinname normaliseren, gewichtsverlies, rookstop
- **Blaas + bekkenbodetraining, met relaxatie**
- **Mictie op de klok**
- **Constipatie verbeteren**
- **Electrostimulatie**
  - Bekkenbodem
  - Posterieure tibiale zenuwstimulatie (P-PTNS of T-PTNS)

Mannelijk UUI: medicamenteuze behandelingen

Anticholinergica

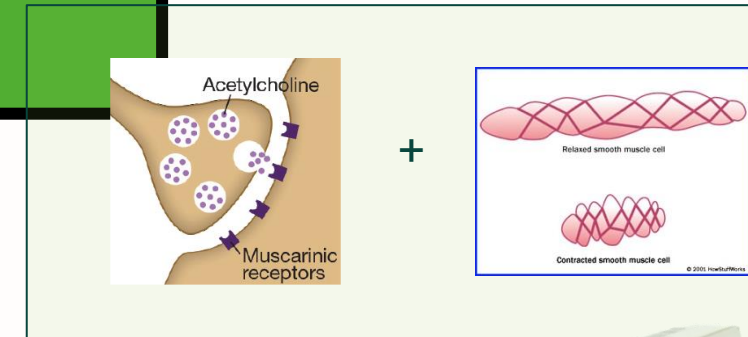
B3-agonisten

Anticholinergica + alfablokker

Tadalafil 5mg/d

Anticholinergica + alfablokker

- Mannen met (predominant) OAB
- Na controle van PVR (echo/bladderscan), <150ml

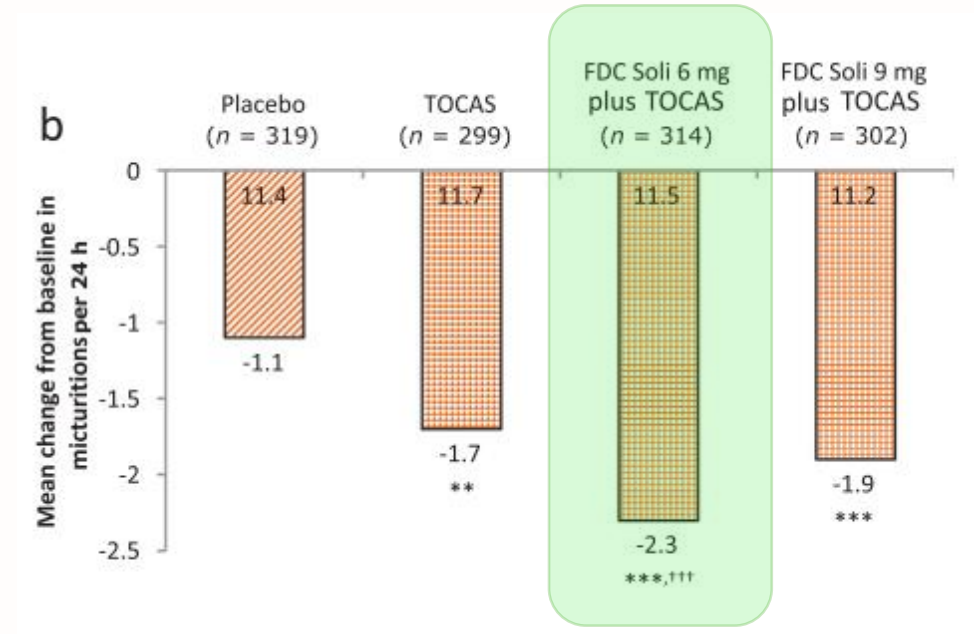
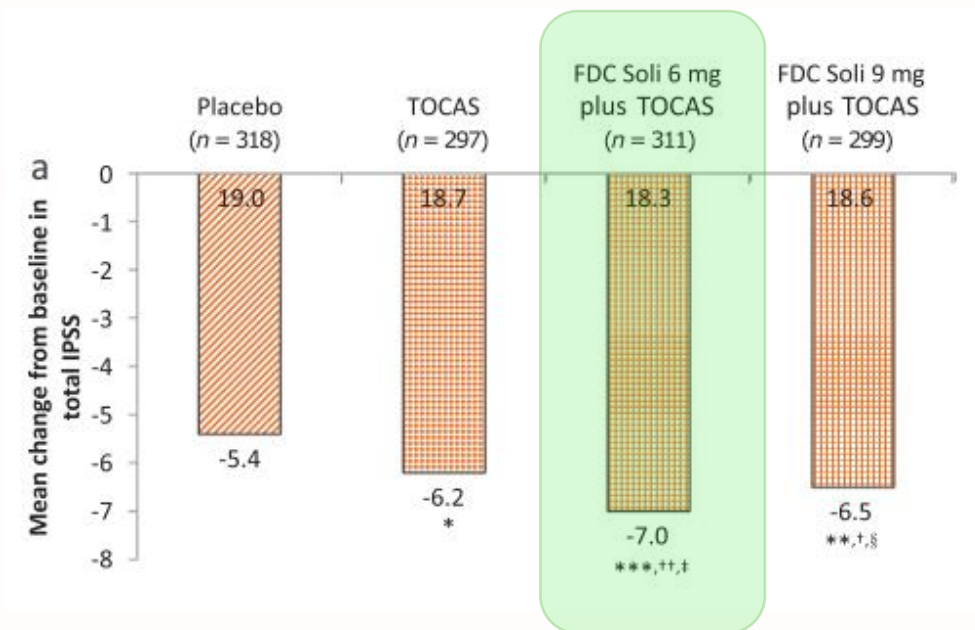

Combination Therapy with Solifenacin and Tamsulosin Oral Controlled Absorption System in a Single Tablet for Lower Urinary Tract Symptoms in Men: Efficacy and Safety Results from the Randomised Controlled NEPTUNE Trial

Philip van Kerrebroeck^a, Christopher Chapple^b, Ted Droegendijk^c, Monique Klaver^c, Roman Sokol^d, Mark Speakman^e, Klaudia Traudtner^c, Marcus J. Drake^{f,*}, on behalf of the NEPTUNE Study Group

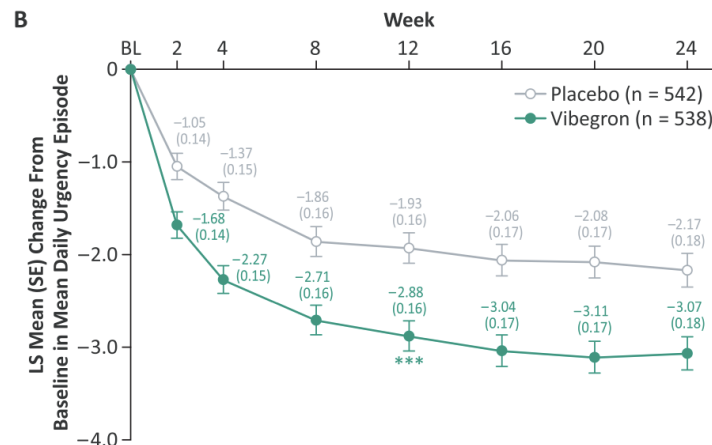
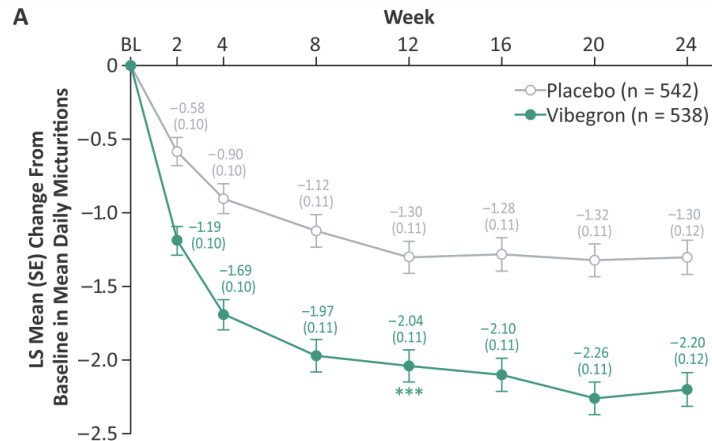

NEPTUNE Trial

B3 agonist + alfablokker

- Mannen met (predominant) OAB en anticholinerge nevenwerkingen

COURAGE Trial

- Mannen met OAB-klachten onder alfablokker +/- 5-alfa-reductase inhibitor
- Verbetering al vanaf week 2 onder Vibegron ivgl placebo
- Geen extra nevenwerkingen

D Staskin. J Urol. 2024.

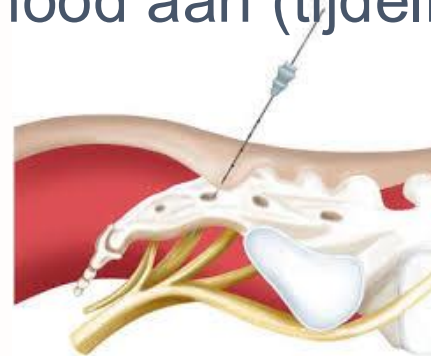
Wanneer in twijfel – denk aan desobstructie!!!

Indicaties voor urodynamisch onderzoek:

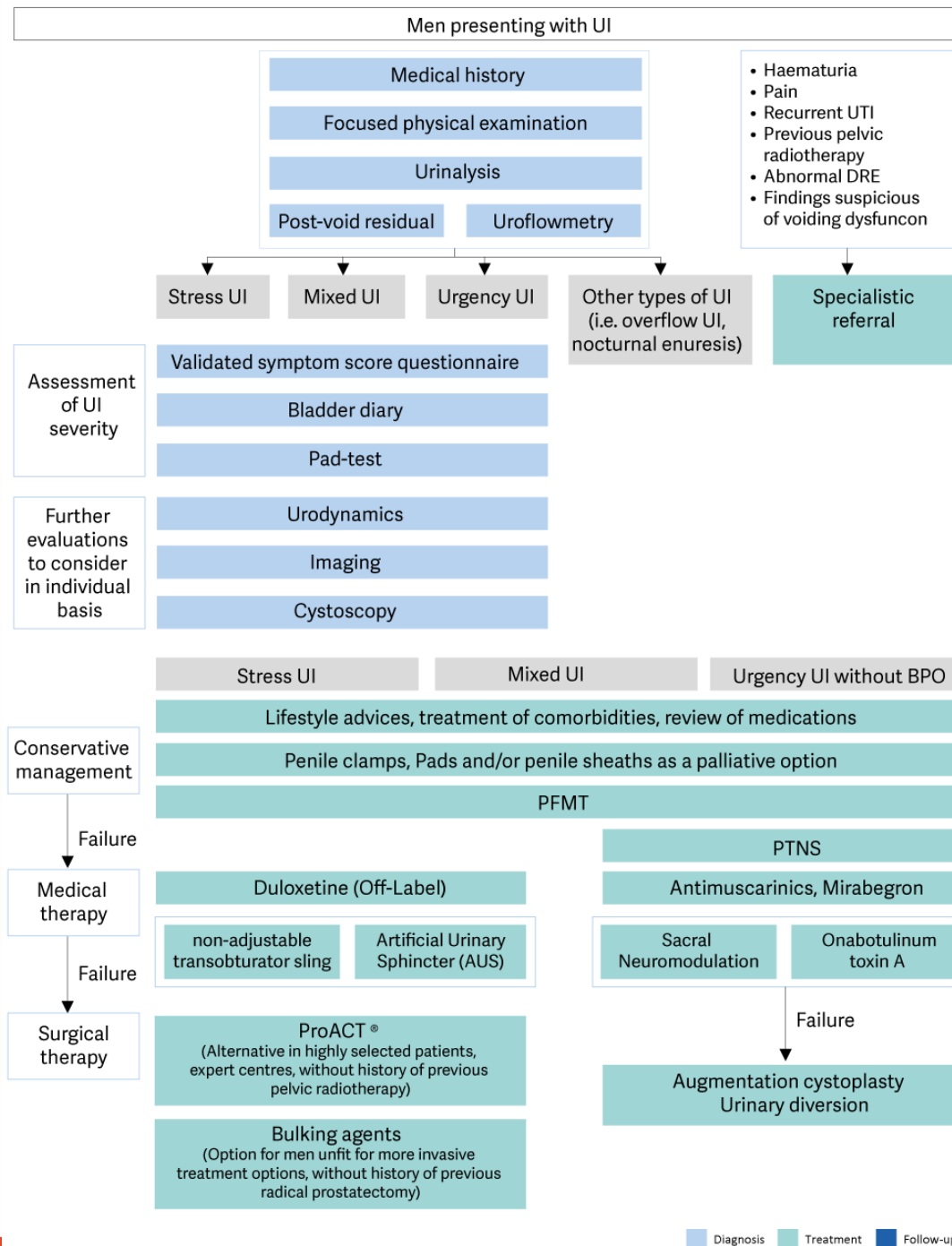
- Klachten die niet goed correleren met prostaatgrootte
- Jonge patienten (<50j) – om andere oorzaken uit te sluiten
- Zeer oude patienten (>80j) – om te bepalen of ingreep zinvol is
- Neurologische comorbiditeiten
- Lage Qmax zonder duidelijk desobstructie
- Indien voorkeur voor Botox

Mannelijk UUI: chirurgische behandelingen

- **Indicatie:** Falen conservatieve + medicamenteuze therapie
- **OnabotulinumtoxineA:** 3-5% Risico op nood aan (tijdelijke) sondage
- **Sacrale neuromodulatie (SNM)**

Therapie	≥50% Reductie Episodes – 12w	Droogheid (0 episodes) – 12w
OnabotulinumtoxineA 100 E	60–70%	23–31%
Sacrale neuromodulatie (SNM)	70–75%	20–30%

Bedankt!

Vragen steeds welkom

Lucas.landens@zas.be

Uro-ZAS symposium 4 Juni 2026

Volg ons op zas.be en

@ Plein Publiek